

За незалежну, вільну українську науку!

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЄВРОПІ

# Вісті із Сарселю

Неперіодичний бюлетень Акції—С

Париж—Мюнхен

Жовтень 1984

СІБЛІОТЕКА



Ч. 26  
LIBRARY

Українського Національного Об'єднання  
Ukrainian National Federation  
205 College Street, Toronto, Ontario, Canada

**ПОМЕР Блаженніший ПАТРІАРХ о. ЙОСИФ Кардинал СЛІМЧИК**

проживши 92 роки, в п'ятницю 7-го вересня 1984 в Римі;  
похорон відбувся 13-го вересня 1984 в св. Софії в Римі.  
З глибоким смутком повідомляє

Президія НТШ в Європі

Редакція Енциклопедії Українознавства

## ВЕЛИКИЙ ВКЛАД ПЛАСТУ

В КУЛЬТУРНО-ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ  
В 1945—1985 РОКАХ

## ДОПОМОГА ВИДАННЮ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Немає сумніву, що найбільшим культурним досягненням української діаспори після Другої світової війни і дотепер є Енциклопедія Українознавства, видання Наукового Товариства ім. Шевченка в Європі. Цей монументальний твір появляється з 1948 року у пластовому видавництві «Молоде Життя» в Мюнхені. Вислід праці, вже близько 40 років, такий:

- а) три томи першої, загальної частини (ЕУ/1, стор. 1230);
- б) два томи англomовного видання цієї першої частини п. н. Ukraine, а Concise Encyclopaedia (т. зв. АЕУ/1, стор. 2580);
- в) дев'ять томів другої словникової частини (ЕУ/2, дотепер літери А до Х, стор. 3600; залишається ще до реалізації 10-ий том);
- г) заплановано чотири томи переробки ЕУ/2 на англійську мову (т. зв. АЕУ/2) п. н. Encyclopaedia of Ukraine, якої перший том появиться восени 1984 р. в Торонто Юніверситі Прес, що давніше вже видало АЕУ/1.

Разом: 14 томів готових і 5 в процесі реалізації (при чому англomовні томи об'ємом тричі більші від українських).

Важкими, іноді дуже важкими були початки й перші роки видання ЕУ у різних кризових ситуаціях. Це були роки масової еміграції українських біженців з Німеччини й Австрії до заокеанських країв і перенесення осідку НТШ в Європі з Мюнхену до Сарсело біля Парижу.

Два комплекси питань стояли весь час на шляху появи ЕУ: справа людей і справа грошей як у редакційній площині, так і технічно-фінансовій — приміщення редакції та розбудова організаційного апарату для мобілізації фондів у терені.



ЕНЦИКЛОПЕДІЯ  
УКРАЇНОЗНАВСТВА

Перші роки безпосередньо після війни (1945—52) були сприятливі для редакційної роботи. Тоді в таборах Ді-Пі (переміщених осіб) було чимало науковців і фахівців з різних галузей та дисциплін. Вони мали об'єктивні умови присвятити свій час співпраці з ЕУ. З впливом часу ситуація погіршувалася; співробітники емігрували, вrostали в нові побутові умови, зв'язок переривався, або старілися і відходили у вічність. Кадри нових українознавчих фахівців наростали дуже поволі.

Іншою дуже складною проблемою були фінанси. Видавництво ЕУ, на протязі вже майже 40 років ніколи не мало будьякого забезпеченого постійного бюджету. Це, в умовах еміграції, викликавало від самого початку й досі дуже великі фінансові та редакційні труднощі.

\*

Перша загальна частина ЕУ/1 була запланована в одному томі (800 стор.). Насправді редакційна праця зросла до трьох томів по 400 стор (1230 стор.) і була закінчена за чотири роки. Очевидно, збільшення об'єму збільшило вартість твору, але воно теж причиною дошкульного проволікання термінів виготовлення манускрипту й збільшення коштів продукції. Ці кошти покрило видавництво «Молоде Життя» (МЖ), чим вирішально допомогло перебороти фінансові й технічні труднощі видання ЕУ/1 передусім завдяки великій фінансовій допомозі пластового курія «Лісові Чорти», які індивідуально й збірно включилися в акцію допомоги для видавництва МЖ. У найбільш критичний час вони двічі поставили до диспозиції по чотири тисячі доларів кредиту на протяг кількох літ на корисних умовах.

Перший раз цю допомогу дав індивідуально пл. сен. Роман Голод, обтяжуючи свою приватну гіпотеку. Другий раз пл. сен. Атанас Мілянич організував (Продовження на 6-ій сторінці)

БЛАЖЕННІШИЙ ПАТРІАРХ  
о. ЙОСИФ КАРДИНАЛ СЛІПІЙ  
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 50.000,—



Сліпий Йосиф (Сліпий-Коберницький-Дичковський; \* 17. 2. 1892), первоієрарх Укр. Кат. Церкви, Верховний архиеп. львівський і митр. гал., кардинал, визначний церк. і наук. діяч, д. чл. НТШ (з 1930; почесний чл. НТШ з 1964). Народився у с. Заздрість, Тереховельського пов. (Галичина), богословські студії у Львові, Інсбруці й Римі, завершені докторатом (1918) і габілітаційними працями в Інсбруці (1923) та Римі (1924). Рукоположений на свящ. 30. 9. 1917, по недовгій душпастирській праці (з 1922) проф. догматики Гр.-Кат. Духовної Семінарії у Львові, з 1926 її ректор, розбудував 1929 з доручення митр. А. Шептицького семінарію на Гр.-Кат. Богословську Академію; організатор Богословського Наук. Т-ва і засновник та ред. його кварталника «Богословія» (з 1929). З 1926 чл. Кураторії Укр. Нац. Музею у Львові, а 1931 заступник гол. Укр. Кат. Союзу. З 1935 соборовий крилошанин, митрат та архидиякон Львівської митрополічної капітули. Відбув низку наук. подорожів по Зах. Європі і до Святої Землі, брав активну участь в унійних конгресах у Велеграді, Празі й Пинському, організував унійний з'їзд у Львові (1936).

Під час першої сов. окупації Зах. України митр. А. Шептицький, за згодою папи Пія XII, висвятив таємно митрата С. на еп. з правом наступництва (22. 12. 1939; з титулом архиеп. Серрейського) і він по смерті митр. Шептицького (1. 11. 1944) перебрав керівництво гал. митрополії. Разом з ін. укр. кат. владиками 11. 4. 1945 був ув'язнений сов. владою і засуджений на 8 рр. важких робіт. Відкидаючи постійні сов. пропозиції переходу на православ'я, С. був далі засуджений 1953, 1957 і 1962. Відбув разом 18 рр. заслання у таборах Сибіру та Мордовії.

В наслідок численних заходів впливових осіб та на клопотання папи Йоана ХХІІІ митр. С. звільнено з ув'язнення, і він 9. 2. 1963 прибув до Риму й оселився в Ватикані. Апостольська Столиця визнала, що гал. митр. має статус Верховного архиеп. (23. 12. 1963) й іменувала С. чл. Сх. Конгрегації, а 25. 1. 1965 папа Павло VI іменував його кардиналом. Як Верховному архиеп. йому належить титул «Блаженніший». З весни 1975 Блаженніший користується титулом патріярха, однак Рим покищо його таким не визнав.

(Цитата з ЕУ/2, том 8, стор. 2883)

# ОСТАННІЙ ЛИСТ ПАТРІАРХА ДО ПРОФ. В. КУБІЙОВИЧА

Христос раждається !



Рим, дня 1 лютого 1984

Ч. 12205/84

Високоповажаний Пана Голово !

Спасибі Вам за молитви і різдвяні побажання та за твір Вашої довголітньої праці: "Етнічні групи південнозахідної України /Національна статистика Галичини/ на 1.1.1939". Нехай всещедрий Господь винагородить Вас всім добром і кріпить Ваші творчі сили до дальшої праці для добра нашої Церкви і Народу.

У відповідь на Ваше прохання з 12 січня ц.р. залучую тут чек на 50.000/п'ятдесят тисяч/ ам.дол. як частку "Товариств Св.Софія" в Римі на закуп посілости для Наукового Товариства ім.Т.Шевченка в Європі згідно з поставленими нами кондиціями.

Радію, що наше заслужене Наукове Товариство ім.Т.Шевченк матиме своє власне майно і приміщення для своєї цінної наукової праці.

благословення Господнє на Вас !

Патріарх і Кардинал

-----  
Високоповажаний Пан  
Проф.д-р Володимир КУБІЙОВИЧ  
Голова НТШ в Європі  
Сарсель, ФРАНЦІЯ

## ОСТАННІЙ ЛИСТ ПАТРІЯРХА ДО ПРОФ. В. КУБІЙОВИЧА

Христос раждається!

Рим, дня 1 лютого 1984

Ч. 12205/84

Високоповажаний Пане Голово!

Спасибі Вам за молитви і різдвяні побажання та за твір Вашої довголітньої праці: «Етнічні групи південнозахідної України (Національна статистика Галичини) на 1. 1. 1939». Нехай всещедрий Господь винагородить Вас всім добром і кріпить Ваші творчі сили до дальшої праці для добра нашої Церкви і Народу.

У відповідь на Ваше прохання з 12 січня ц. р. залучую тут чек на 50.000 (п'ятдесят тисяч) ам. дол. як частку «Товариства Св. Софія» в Римі на закуп посілості для Наукового Товариства ім. Шевченка в Європі згідно з поставленими нами кондиціями.

Радію, що наше заслужене Наукове Товариство ім. Шевченка матиме своє власне майно і приміщення для своєї цінної наукової праці.

(—) Йосиф  
Патріярх і Кардинал

---

Високоповажаний Пан  
Проф. д-р Володимир КУБІЙОВИЧ  
Голова НТШ в Європі  
Сарсель, ФРАНЦІЯ

«Кондиції», що про них згадує Патріярх у своєму листі, полягають на тому, що посілець мусить бути виключною власністю НТШ, а у випадку продажу об'єкту половина ціни має бути повернена до «Товариства св. Софія» в Римі: Associazione Religiosa „Santa Sofia“ per i cattolici ucraini — Via di Voccea 478, 00166 Roma, Italia.

✱

Блаженніший Йосиф вирішно спричинився до набуття нового будинку з парцелею на власність НТШ в Сарселі, за що Президія НТШ в Європі ще й на цьому місці складає найсердечнішу подяку Блаженнішому в найглибшій пошані й синівській відданості.

Сарсель—Мюнхен, у липні 1984.

За Президію НТШ в Європі:

(—) проф. Володимир Кубійович  
голова

(—) проф. Аркадій Жуковський  
секретар

(—) д-р Атанас Фіголь  
фін. реф.

нізував допомогу через українські кредитівки в Америці за гарантією двох «ЛЧ», Володимира Врецьони й Романа Рогожі. На ті часи великий капітал. До речі, ці кредити своєчасно сплачені повністю.

Не менше «драматичними» були перипетії з появою другої, словникової частини ЕУ/2. Спершу мали видавати її МЖ і НТШ спільними коштами. Дмова, підписана в 1954 році, передбачувала об'єм чотирьох томів по 400 сторінок; НТШ зобов'язалося виготовити манускрипт до кінця 1959 року. Але показалося, що виготовлення манускрипту затягнеться ще на пару, якщо не на кільканадцять років, а об'єм треба було конче щонайменше подвоїти, щоби забезпечити якість та вартість твору. За спільним порозумінням анульовано договір з 1954 року, а НТШ ціле видання перебрало на свій рахунок. МЖ залишилося надалі фірманом і адміністративно-технічним апаратом продукції і збуту до кінця 1971 року. У січні 1972 усі агенди щодо ЕУ/2 перейняло на себе новостворене видавництво «КНИГА», судово зареєстрована спілка з обмеженою порукою в Мюнхені, власність НТШ в Європі. Фінансову сторінку ЕУ/2 розв'язано з допомогою т. зв. Акції-С.



Початки Акції-С, тобто акції моральної й матеріальної підтримки Сарселєві (С), науковому осередкові НТШ в Європі, сягають 1961/62 років. Вона зродилася в середовищі Українського Пластового Сеньйорату (УПС): 29 березня 1962 гурт пластових сеньйорів із куренів «Ті, що греблі рвуть» і «Карпатські Вовки» висунули перед проводом УПС внесення:

*«УПС у 50-ліття Пласту, як вияв своєї позитивної громадської інтеграції, піднімається ініціативи zorganizувати й провести — на широкій громадській базі — постійну опіку-патронат над осередком НТШ-Сарселє, щоб уможливити й забезпечити його наукову продукцію».*

Це внесення схвалила одностайно Велика Рада УПС в Нью-Йорку 9 червня 1962 й рішила включити до Акції-С цілість Пластового Сеньйорату. У 1963 році появилось перше число неперіодичного бюлетеня Акції-С — «Вісті із Сарселє»; дотепер вийшло 25 чисел. Організатором і душею Акції-С була пл. сен. Цьопа Паліїв, яка очолювала її до 1967. 9 лютого 1967 у Торонто відбулися конституційні збори Патронату НТШ-Сарселє, який очолив і до сьогодні провадить відомий громадянин, почесний член Пласту, дир. Євген Борис.

Акція-С знайшла з упливом часу дуже позитивний відгомін серед української діаспори на всіх континентах і вона досі забезпечує успішно відповідними фондами дальшу появу й закінчення ЕУ/2. Від самого початку до нині найвірнішим пластовим з'єднанням, яке наполегливо діє в Акції-С є курінь «Ті, що греблі рвуть», якої членом була ініціаторка Акції-С Цьопа Паліїв. Цей курінь як *фундатор-меценат ЕУ* стоїть на першому місці всіх пластових з'єднань. Пласт як цілість був у Акції-С аж до початків 80-их років завжди на першому місці і як *фундатор-меценат ЕУ* до нині досягнув суми около 50.000 (п'ятдесят тисяч) доларів. Натепер висотою фундації перевищили уже Пласт індивідуальні та збірні меценати. Але для нас пластунів він залишатиметься завжди першим, бо його «першенство» лежить у моральній допомозі вже сорок років у часах різних криз і труднощів. Не тільки пластуни, індивідуально заангажовані в організаційному тереновому апараті МЖ-ЕУ, включалися дуже активно на протязі десятків років

в усі Акції-С, але теж пластові з'єднання, курені, коші, навіть гуртки новаків, напр. традиційні «ярмарки» в користь ЕУ Торонтського коша. Це була і є надзвичайна допомога, якої ніхто і ніколи не зможе оцінити грішми.

\*

Сьогодні ми вже бачимо береги перед собою: закінчення ЕУ/2 і її англійського варіанту АЕУ/2. Проте «закласти руки» нам не вільно! Закінчити діло забере ще добрих десять років і нам треба фінансових ресурсів на той час.

А крім того, мусимо пам'ятати:

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА —  
не ефемеріда!

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА —  
це вічна справа!

«Вічна» в людському розумінні: вона буде завжди потрібна, як довго триватиме українська нація. Потрібні будуть чергові видання, чергові доповнення, чергові накладки й чергові переробки на інші світові мови, або інші форми, напр. ЕУ/3 — «Енциклопедія української діаспори».

Все це апель до нас, що живемо у вільному світі, бо Батьківщина поневолена й чекає, сподівається дії від нас.

Культура праці вимагає від нас, щоб ми скапіталізували наш досвід й вложили дотепер енергію; щоб ми створили передумови для продовження «життя ЕУ» — нашої дитини.

Дотепер ми змобілізували і зужили понад одного мільйона доларів. Вибрана на останніх Загальних зборах у червні 1984 року в Сарселі Президія НТШ в Європі підготовляє акцію для створення мільйонного ФОНДУ Енциклопедії Українознавства, щоб дитину залишити «з приданим»; щоб нащадкам залишити не лише «заповіт продовжувати», але й можливо найбільші засоби для його здійснення. Тому:

**Конечне продовжувати збірне «добре діло»:  
допомогу виданню ЕУ!**

(—) Атанас Фіголь

Мюнхен, в липні 1984.

*(Наша зустріч) — Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч  
в Німеччині 1983, видання КПС, стор. 112, Мюнхен 1984)*

\*

## М Ж — Н Т Ш — Е У

Пластовий Рух на еміграції після Другої світової війни (від жовтня 1945 р.) виявив живу видавничу діяльність. Порівнюючи з попередніми періодами, останні десятиліття були найбільш інтенсивними й дали цілий ряд основних і важливих публікацій.

Центральним пластовим видавництвом останніх десятиліть було «Молоде Життя» в Мюнхені. Спершу тільки як в-во журналу «Молоде Життя», воно перетворилося швидко в загальнопластове, а далі й загально-українське видавництво. Поруч пластової літератури В-во МЖ випускає цілий

ряд поважних наукових праць, передусім публікацій НТШ, які — одначе — своїм змістом у більшості допомагають у пластовій виховній роботі. Тільки для прикладу:

... для всіх українознавчих вимог пластових проб (усіх уладів і всіх ступенів) знаходить виховник і пластун відповідний джерельний матеріал у фундаментальній публікації НТШ — Енциклопедія Українознавства, частина перша (загальна) і друга (словникова); зокрема зібрані там відомості з української етнографії, музики, архітектури чи інших ділянок українського мистецтва і культури взагалі незаступимі в обличчі наявного браку відповідних посібників з тих ділянок.

... для плекання рідної мови на чужині особливу вагу має «Нарис сучасної української літературної мови» Юрія Шереха.

... для праці пластових виховників у ділянці плекання фізичної справності в Пласті конечно потрібні відомості про українську фізкультуру, зібрані в Альманасу РФК.

Повищі приклади можна довільно продовжати. Повний список публікацій В-ва МЖ за ціле чвертьсторіччя містимо далі в окремому розділі цього огляду. З цього списку бачимо не тільки тісно з Пластом пов'язану тематику, але теж намагання піти назустріч авторам-пластунам у їхніх стараннях видати друком їхні наукові праці і твори (Падох, Тисовський, Янів).

Окремо треба підкреслити історичне значення, що його мають усі вищелічені в списку *пластові* публікації для Пластового Руху, — всі матеріали вміщені в книгах відновленого «Пластового Шляху» (досі майже півсотні чисел) не тільки щодо самого джерельного «фактажу», подій-історії, але теж не менше стосовно зафіксування стану пластової думки в ділянці пластової ідеології, методики й практики виховної роботи всіх уладів і їхнього відношення до зовнішнього світу.



## В И С Н О В К И

Чвертьсторіччя досвіду на видавничому полі залишає нам теж цінну науку:

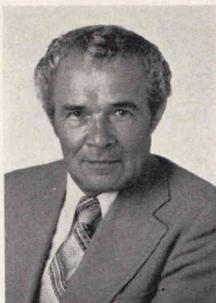
1. Пластовий Рух конечно потребує *концентрації* всіх своїх публікацій друком в *одному* видавництві.
2. Досягти мінімума рентабельности може таке пластоове видавництво тільки і єдино в характері загального, всеукраїнського видавництва.
3. Вивінування цього видавництва власним закладовим капіталом і відповідними оборотовими фондами необхідне.

Цей досвід передаємо всім, хто в черговому етапі нестиме відповідальність за пластову видавничу діяльність.

(25 років пл. в-тва МЖ в Мюнхені, 1946—1971;  
«Пластовий Шлях» ч. 4 (47), Торонто 1975, стор. 52—60).

## Я Ц И К ПЕТРО

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 106.500,—



Яцик Петро, підприємець, громадський діяч, великий меценат української культури і науки у діаспорі, народився у селянській родині, 7 липня 1921 у селі Синевідсько Вижне на Бойківщині в Галичині. Батько помер 1934 р. Найстарший син Петро мусів помагати мамі виховати шестеро молодших дітей; було тільки власне господарство; жадної помочі нізвідки. Семиклясівку і три сільсько-господарські курси закінчив у рідному селі.

У червні 1939 р. брав участь у партизанці проти польського «КОП»-у (Корпус Охрони Погранича). Під час німецької окупації 1942—44 вдень був німецьким урядовцем, вночі — українським підпільником.

1939—41, за більшовицької окупації, закінчив шестимісячний курс паровозників і працював помічником машиніста. 1941—44, за німецької окупації, закінчив однорічну молочарську школу в Стрию і працював організатором молочарського господарства в старостві Бережани у районах Бережани, Рогатин і Підгайці. В тому часі усвідомив вагу знання, вищої освіти в житті і трагічну політичну ситуацію, яка дозволяла тільки вмирати, але нічого не вибороти. Тому в вересні 1944 рішився виїхати до Німеччини.

Після війни 1945—49 в Регенсбурзі завершив іспитом зрілості (з відзначенням) дворічні матуральні курси і став студентом економії в УТГІ. Два роки присвятив вивченню німецької, еспанської і англійської мов. 1949 емігрував до Канади.

Від 1950 року й дотепер активний в українському громадському житті в Торонто, зокрема в господарському секторі (кооперація-кредитівки), виховних організаціях молоді тощо. Але насправді не знаходив у тому повного задоволення, бо всі ті організації старалися зберігати давнє і не творили нічого нового.

Обсервація чужого довкілля казала йому шукати інших завдань, інших довготривалих проєктів для його громадських зацікавлень. Тому Петро Яцик влаштувався в канадському житті і дав тим приклад, що одиниця може багато зробити для загалу, якщо її праця спрямована на творчість для майбутности. Свої спостереження про видатну працю для майбутности публікував в українських і англомовних часописах і комерційних журналах у Канаді і ЗДА.

Першим проектом його зацікавлень була Енциклопедія Українознавства проф. Володимира Кубійовича. Вже 1955 року він задекларував своїх «перших \$ 500» на ЕУ/1 (і з часом доповнив до \$ 6.500). У 1967 році став співзасновником Патронату НТШ-Сарсель у Торонті і є дотепер членом управи. 1984 року задекларував \$ 100.000 (з яких вплатив \$ 25.000) на фонд для продовжування і доповнювання видань Енциклопедії Українознавства у майбутньому.

Другий проект — це український науковий центр при Гарварді, якому пожертвував дотепер \$ 240.000.

Третій — це дар для катедри українських студій при Торонтському університеті, для якої купив за \$ 48.000 і привіз з Відня 400 мотків мікрофільмів 175 часописів і журналів західньо-української преси з років від 1848 до 1918: „Peter Jacyk collection of Ukrainian Serials at the University of Toronto Library“.

Фундував також багато менших проектів на Пряшівщині, у Югославії і в Бразилії.

Усі ті досі дуже поважні фонди для української науки він міг пожертвувати завдяки передуманій і послідовно здійснюваній розбудові особистої екзистенції: він має власне велике будівельне підприємство в Торонті.

У своєму заповіті він записав четверту частину свого майна на спеціальну фундацію, яку думає здійснити вкортці. Вона призначена виключно на допомогу українській науці. У своїй автобіографії він пише:

«Якби я тільки заробляв гроші, я вважав би моє життя змарнованим. Завдяки кільком особам, обдарованим ширшим духовим горизонтом, які не тільки говорили про справи, але й здійснюють вартісні загально-українські проекти, до чого я міг причинитися фінансово і морально — уважаю, що моя праця й моє життя не пройшли марно. Давати гроші на науку й школи, де будуть учитися наші молоді люди, щоб досягти вищого рівня життя, це для мене не лише приємність, це виконання свідомо взятого на себе обов'язку ще з 1944 року; що і диктувало мій вихід поза границі України».

✱

## БІЛОКРИЛИЙ ОЛЕКСА, ХРИСТИНА І ОЛЬГА

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 8.035,—

Доповнення біографії родини Білокрилих з Монтреалу (див. «Вісті із Сарселю» ч. 18/61 і ч. 20/33): Білокрила Христина померла в Монтреалі 21 жовтня 1978 р. Білокрилий Олекс помер у Монтреалі 29 серпня 1982 р. В своєму заповіті він записав на ЕУ 5.000 дол., збільшуючи цим пожертву родини Білокрилих на цю ціль з 3.035 дол. до 8.035 дол. Родина покійних Білокрилих — дотепер найбільший у Монтреалі і у всьому Квебеку меценат ЕУ.

## СТВОРЕННЯ ФУНДАЦІЇ ЕУ —

### — НАКАЗ ДЕРЖАВНОГО МИСЛЕННЯ

У попередньому числі Нового Шляху ч. 32 з 6 серпня ц. р. повідомляли ми про те, що перший том Англомовної Енциклопедії Українознавства йде до друку у Видавництві Торонтського університету. Зазначили ми теж, що Торонтське бюро АЕУ відвідав фінансовий референт Енциклопедії Українознавства — д-р Атанас Фіголь і познайомився з працівниками того ж бюро. Д-р А. Фіголь побував і в редакції Нового Шляху в товаристві інж. О. Тарнавського.

В розмові з ним ми довідалися, що головною метою його поїздки є провідати Торонто, Вінніпег і Едмонтон в Канаді, а в ЗСА — Чикаго, Філадельфію, Нью-Йорк та інші міста, де є представництва видання ЕУ-2, та поладнати справи, що пов'язані з англомовним виданням ЕУ-2, редакційну сторінку якої фінансує Канадський Інститут Українських Студій (КІУС) в Едмонтоні, а технічну сторінку видання реалізує Канадська Фундація для Українських Студій в Торонто. Виявляється, що перший том АЕУ-2 готовий від літери А до Е, має 1200 сторінок і йде до друку.



Сидять зліва: д-р А. Фіголь, проф. д-р В. Кубійович  
Стоять зліва: інж. О. Тарнавський, дир. Є. Борис, сот. Б. Бігус

У Торонто д-р А. Фіголь зустрічався з Патронатом НТШ — Сарсель, який очолює відомий купець і промисловець Євген Борис, і вже 30 років допомагає НТШ в Європі мобілізувати фонди на видання ЕУ. Пленум цього Патронату одностайно ухвалив перетворити Патронат у Фундацію Енциклопедії Українознавства, щоб довести діло ЕУ до кінця. Така Фундація конечно без огляду на те, як теперішня ЕУ-2 буде навіть завершена, бож енциклопедична праця не сміє припинитися; вона потребуватиме нових доповняльних видань, додатків до томів уже закінчених, не кажучи про її видання ще іншими світовими мовами. Фундацію мав би становити постійний фонд, що його складуть жертводавці, розуміючи наукову вагу Енциклопедії. Дальша діяльність ЕУ мала б фінансуватися із відсотків того фонду у всіх похідних виявах: кожнорічних доповнень, нових сторінок творчих досягів української культури чи перекладів на інші мови такі, як французька, німецька, еспанська й інші.

ЕУ має чимало меценатів. Для прикладу у Вінніпезі через старання директора Кооперативи «Карпатія» І. Шкварчука ЕУ дістала \$ 55.000, як спадок по сл. п. хорунжому УСС Дмитрові Микитюкові. Цей дар гідний наслідування. Він доказує, що між нами є люди, як каже д-р А. Фіголь, які поза мури окремих організацій чи установ бачать ще дальші перспективи нашої спільноти і здобуваються на великодушність для цілей, яким віддаються допіру майбутність.

В Едмонтоні дійшло до повного порозуміння з дирекцією Канадської Фундації Українських Студій у справі Фундації ЕУ. Вона існуватиме при тій КФУС установі, вже роками дуже успішній і діяльній. Особливо ця Енциклопедія може рахувати на велике зацікавлення нею таких як адв. Петро Саварин, адв. Андрій Семотюк, проф. Манолій Лупул та багато інших відданих справі ЕУ людей.

Що в ЕУ трапляються «контroversійні питання» такі, як справа «перемности УНР—УССР» чи число жертв штучного голоду в Україні в 1932—1933 рр., яке в ЕУ помилково подане замість 7 мільйонів — 2 з половиною мільйона, їх буде справлено наприкінці видання у «Доповненні». Це стосується і гасел СВУ і СУМ тощо.

У висновках д-р А. Фіголь радіє, що ідея створення Фундації ЕУ в Канаді вже частково набирає матеріяльного втілення та натрапляє на цілковите зрозуміння наших патріотичних меценатів.

(«НОВИЙ ШЛЯХ», ч. 33, 13 серпня 1983, Торонто)



#### БІБЛІОТЕКА НТШ-САРСЕЛЬ

одержала наступні книжки від авторів, видавництв і приватних осіб, за що складає щиру подяку усім жертводавцям.

*Persecution sovjetique de L'Eglise en Ukraine.* 1978. 66 p.

*Square Taras Chevtchenko à Paris* 29. 3. 1969. Paris, 1969.

R a k h m a n n y R o m a n. *In Defense of the Ukrainian Cause.*

*Die Nationalitätenpolitik der Russischen Kommunistischen Partei.* Zürich, 1968. 35 p.

C h e w t c h e n k o T a r a s. *O sonno.* Traduit par W. Wowk. 58 p.

*Universitet i Oslo.* Arsberetning, 1978.

*Traditiones.* Acta instituti Etnographiae Slovenorum 5—6 Ljubljana, 1979.

*Arbok* 1979. Oslo, 1980. 296 p.

*Vie Italienne. Documents et Informations.* Revue Bimestrielle. No. 7.

Académie Royale de Belgique. *Bulletin de la classe des lettres et des sciences morales et politiques.* 5 série, tome LXV, 10—11, 1979. Bruxelles.

*Actes du colloque Lessia Oukrainka* (Sorbonne, les 23 et 24 avril 1982). UER de Littérature Générale et Comparée de l'Université Sorbonne Nouvelle (Paris III), Faculté de Philosophie de l'Université Ukrainienne Libre (Munich, RFA). Paris, Munich, 1983. 193 p.

B r a j č e v s k y j M y c h a j l o, *Anschluss oder Wiedervereinigung.* (Kritische Anmerkungen zu einer Konzeption). Ukrainische Freie Universität. Reihe: Monographien, Band 33. 132 S.

## ОБ'ЄДНАНА УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА В ГАМІЛЬТОНІ

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—



*Члени завідуючих органів і працівників 1983 р.*

Зліва направо: сидять — В. Петлюра (секретар), Д. Пищ, Ф. Ігнатович (голова), К. Когут (заступник голови), В. Габрович (б. управитель), Г. Іваник (управитель); стоять — П. Тишнів, І. Домарадзкий, Ю. Колькін, М. Козак, С. Процішин, Т. Сенчук, В. Садівський, С. Текач, А. Погорецький, І. Бойко.

З історії кредитової кооперації в м. Гамільтоні: Першу кредитову спілку в Гамільтоні, провінція Онтаріо, Канада, заснував Михайло Бабій при УНО 1944 під назвою: Українська Кредитова Спілка. Друга почала діяти при церкві св. Духа 14 беревня 1950. Третя заснована при соборі св. Володимира 28 лютого 1951. Після двохрічних переговорів три найстарші кредитові кооперативи Гамільтону об'єдналися 1 січня 1976 в одну під назвою: Об'єднана Українська Кредитова Спілка; під час переговорів очолювали їх: д-р Р. Навальковський, Г. Іваник і Ф. Ігнатюк. Першим головою об'єднаної кооперативи став Г. Іваник. Наслідки цього історичного об'єднання: власний будинок, цілоденне урядування, покращання обслуги членів і, найважливіше, сильніша фінансова все-українська установа; маєтковий стан із суми \$ 2.155.000 в час об'єднання зріс за 7 років до суми \$ 7.000.000. Поза тими трьома об'єднаними кредитівками існує в Гамільтоні ще й четверта: «Віра» заснована 15 серпня 1958 при організації «Ліга Визволення України».

## ХІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ НТШ У ЄВРОПІ

23 червня 1984 р. відбулися в Сарселі ХІ загальні збори НТШ у Європі, які розпочалися Молитвою, яку відправив о. Ген. Вікарій Михайло Василік в наміренні нарад і майбутньої діяльності Товариства.

ХІ Загальні Збори відкрив проф. д-р В. Кубійович, Голова НТШ у Європі, відзначаючи пам'ять тих членів, що відійшли у вічність за останню каденцію — у 1981—1984 рр. В цьому періоді померли: дійсні члени — проф. Павло Шумовський, довголітній представник Хемічно-Біологічно-Лікарської Секції при НТШ в Європі; о. Протоархимандрит д-р Атанасій Великий, ЧСВВ; проф. Жорж Люсяні, французський україніст; та 3-х звичайних членів — Теодосій Волошин, адміністратор дому в Сарселі; інж. Ю. Коваленко і мгр. Олександр Монцібович.

У загальних зборах взяло участь 20 дійсних і звичайних членів, а 27 надіслали свої уповноваження. Приємно відзначити, що більшість членів поза Францією надіслали свої уповноваження, виявляючи зацікавлення долею НТШ в Європі.

Звідомлення про діяльність Європейського НТШ подали: проф. В. Кубійович — про працю Інституту «Енциклопедії Українознавства»; проф. А. Жуковський — про адміністративно-організаційну, наукову і видавничу діяльність та про Бібліотеку НТШ у Сарселі; про Історично-філософичну Секцію інформував проф. В. Маркус; д-р А. Фіголь зитував про господарсько-фінансовий стан Товариства та про видання «Вістей із Сарселю».

Наукове Товариство ім. Шевченка в Європі має чотирьох почесних членів: Блаженнішого Патріарха Йосифа Сліпого, Блаженнішого Митрополита Мстислава Скрипника, проф. д-ра Олександра Оглоблина й проф. д-ра Володимира Кубійовича; 22 дійсних членів, 4 членів-кореспондентів і 42 звичайних членів. Розміщення за країнами: у Франції живуть 25 членів, у Німеччині 19, у Італії 9, в Англії 5, у Бельгії 4, у Швейцарії 2, а в Австрії, Голяндії, Норвегії, Марокко і Ізраїлю — по одному.

Праця Європейського НТШ плянувалася на засіданнях Президії й Управи, а редакційно-видавничу діяльність на засіданнях Редакційної Колегії «Енциклопедії Українознавства» «ЕУ». За звітний час відбулося 26 засідань Управи й Президії і 110 засідань Редакції; ці цифри вказують, що основна увага Наукового Осередку в Сарселі була присвячена справам «Енциклопедії». На засіданнях Редакції плянувалася праця над українською і англомовною «Енциклопедіями Українознавства», визначувалося головніші статті, знаходилося для них авторів, дискутовано зміст статей.

Зв'язок з членством, співробітниками і різними установами підтримувався листовно, виданням «Вістей із Сарселю» (2 числа: 24 і 25 по 64 сторінки), «Вістей НТШ у Європі», ч. 22. Безпосередній зв'язок із співробітниками «ЕУ», членами Іст.-Філоос. Секції та громадянством здійснювався поїздками до ЗСА і Канади проф. В. Кубійовича, проф. А. Жуковського і д-ра Фіголя.

За останні три роки появилися 3 зошити (43—45) «ЕУ» II (від гасла «Українська Католицька Церква» до гасла «Хмельницький Богдан»), сторінки 3361—3600. У цих 3-ох зошитах є близько 1200 гасел, з чого 125 більших, серед яких деякі становлять справжні розвідки.

*(Продовження на 20-ій сторінці)*

д-р ДАНИЛІВ ВОЛОДИМИР ЮРІЙ  
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 15.100,—



Данилів Володимир Юрій, адвокат, народився 24. 7. 1921 в с. Остріжець, Мостиського повіту, Західня Україна, в родині Петра (ревізор, громадський діяч) і Юлії Данилівих. Учительську семінарію закінчив у Яворові. Студював на ун-тах: Інсбруку (право і держ. науки; осягнув докторат політ. наук), Відні (право) і Саскатуні (1956 бакалавр права з відзначенням). Активний в укр. студентському житті і в міжнародних організаціях. 1956—57 голова відділу КУЖ в Ріджайні. 1958 переїхав до Торонта, де від 1960 веде свою власну адвокатську канцелярію. 1977—79 президент Федерації Укр. Канад. Проф-тів і Підприємців. 1978 довів до створення Катедри укр. студій на ун-ті Торонто. Член: президії СКВУ, Клубу проф-тів і підприємців, Канадського ін-ту міжнар. справ, Онтарійської і Всеканадійської Адвокатських Палат, Асоціації юристів, і ін. Жонатий, жінка Франціска з дому Сірмачевська, сини Юрій і Андрій і дочка Андрійка.



Гриньох Іван, *Знищення Української Церкви російсько-більшевицьким режимом*. Українське Богословське Наукове Товариство. «Богословія», том 44. Рим, 1980.

Тишовницький Омелян Михайло, *З мого архіву*. «Мета», Льос Анхелес, Каліфорнія, 1983. 204 стор.

Хвильовий Микола, *Твори в п'ятьох томах*. Том четвертий. Загальна редакція Григорія Костюка. Вступна стаття Юрія Шевельова. Упорядкування матеріалів, коментарі та примітки Петра Голубенка і Григорія Костюка. Об'єднання Українських Письменників «Слово» і Українське Видавництво «Смолоскип» ім. В. Симоненка. Нью-Йорк—Балтімор—Торонто, 1982. 662 стор.

*Українська Гельсінська Група 1978—1982*. Документи і матеріали. Упорядкував і зредагував Осип Зінкевич. Українське Видавництво «Смолоскип» ім. В. Симоненка. Торонто—Балтімор, 1983. 998 стор.

*УПА в світлі німецьких документів*. Книга перша: 1942 — червень 1944. Зібрав і впорядкував Тарас Гунчак. Літопис Української Повстанської Армії. Том 6. Видавництво Літопис УПА. Торонто, 1983. 253 стор.

## ВІЖЕВСЬКИЙ ІЛАРІОН І ОЛЬГА

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 4.410,—



Віжевський Іларіон, учитель-педагог, народився в селі Тудорів на Рівенщині, Волинь, в родині священника о. Арсенія Віжевського. Середню освіту здобув у гімназіях у Ковлі й Бересті (матура 1926), а вищу на Богословському Православному Відділі ун-ту в Варшаві і Люблині, де студіював педагогіку. Під Польщею не дано йому змоги вчителювати й він перебував у селі Старі Іванчиці у свого батька, звідкіля доїздив до доколичних шкіл і навчав православної релігії. Тут познайомився і одружився (1934) з учителькою Ольгою з Яцкевичів, народженою в місті Стрий, Західня Україна, в родині Антона і Магдалини Микитка. Іспит зрілості зложила в Учительській Семінарії в Стрию і почала вчителювати на Волині в Старих Іванчицях, де священником був тоді о. Арсеній Віжевський, батько Іларіона. Від того часу спільно ділили долю й недолю життя під польською, а згодом більшовицькою та німецькою окупаціями. З кінцем 2-ої світової війни емігрували до Регенсбурґа (Німеччина), а в 1950 до Клівленду (ЗДА), де працювали як фабричні робітники. Активні в громадському житті (Ольга вчителювала в «Рідній Школі») піддержували щедро морально й матеріально громадсько-культурне життя українського Клівленду. Увесь свій маєток записали на загальні українські цілі. Ольга померла нагло 22. 6. 1972; Іларіон 24. 7. 1975. Похоронені на цвинтарі св. апп. Петра і Павла в Пармі, Огайо, ЗДА.

ФОРУМ. Общественно-политический журнал. «Сучасність», 1983, ч. 2. 239 стор.

Leif Ostby. *Fridtjof Nansen som Kunstner*. Universitetsforlage. Jahrbuch der Akademie der Wissenschaften in Göttingen 1975. S. 176.

Sophie Jablonska-Oudin. *Mon enfance in Ukraine*. 1981. Pag. 153  
Souvenir sur mon père. Rassemblés par M. Kalytovska et Jouri Klynowyj.

інж. МАСЛОВ МИКОЛА  
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 2.153,—



Маслов Микола, інженер, громадський і церковний діяч, народився 19. 5. 1909 в Кольонії Берестовій, Володимирського повіту на Волині. Початкову школу в Чернігові продовжував у Кременці і там же закінчив гімназію 1927 атестатом зрілості. Того ж року записується на Варшавську політехніку; матеріальні обставини змушують його займатися заробітковою працею; студії на політехніці закінчує 1936 ступенем інженера будови доріг і мостів. Активний в студентському житті й всієї громади, зокрема бере участь у видавництві статистичних річників Українського Економічного Бюро у Варшаві. До 1939 працює професійно в Кракові. Під час війни керівник технічного відділу управи міста Ковля на Волині. Емігрував через Австрію в таборах переміщених осіб (ДіПі) до Тунезії, де працював як інженер проєктування і будови водної греблі. 1956 перенесений до осідку фірми в Парижі, працює аж до відходу на пенсію в 1975 році. Крім НТШ у Сарселі (член, згодом заступник голови управи т-ва, тепер голова Контрольної Комісії) активний у проводі КОДУС-у, парафії УАПЦ, Академічного Товариства, Братства св. Симона, Бібліотеки С. Петлюри; прихильник Акції-С і фундатор ЕУ. Дружина — Раїса з дому Баховець, уроджена 12. 8. 1911 в селі Голоби, Ковельського повіту на Волині. Мають дочку Мирославу, д-р біології, замужню Міжніак і внуків — Оленку і Марка.

\*

75-ліття інж. МИКОЛИ МАСЛОВА

... 23 червня 1984, після XI-их Загальних Зборів Європейського НТШ в Сарселі, відбулася товариська зустріч при вечірній перекусці, під час якої проф. д-р Аркадій Жуковський представив життєвий шлях і громадську діяльність Ювілята та побажав йому від імені НТШ й усіх присутніх здоров'я і кріпких сил на майбутнє.

## СТЕПАНЕНКО МИХАЙЛО

Фундатор ЕУ — дол. 757,—



Степаненко Михайло, народився 12 липня 1908 в Зорокові на Житомирщині. Під більшовиками був переслідуваний за походження, хоча був круглим сиротою від одинадцятого року життя. Пережив усі страхіння году 1933 року, що описав у спогадах: «Моє село Зороків». Тому що його дружина Марія походила з Галичини, вдалося йому в 1939 році переїхати туди, а в 1944 році далі на Захід. В Німеччині перебував у таборі Гайденав, а в 1955 році виїхав з сім'єю до Канади. Проживав у Торонті, останні роки в Маямі Біч на Флориді. Помер 23 квітня 1984 в Оттаві, похований в Торонті.

*Посмертну Фундацію ЕУ зложили:*

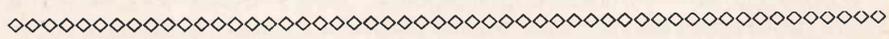
Родина:

дочка Войчишин Юлія з мужем Іваном . . . . .	100,00 \$	
дочка Ніньовська Людмила і Лядвик Іван . . . . .	40,00 „	
дочка Трутяк Галина з мужем Степаном . . . . .	30,00 „	
дочка Гула Неоніля з мужем Богданом . . . . .	25,00 „	
син Богдан . . . . .	50,00 „	
внуки: Войчишини Нестор і Зенон по \$ 25,00 . . . . .	50,00 „	
Ніньовський Марко . . . . .	10,00 „	
Гула Нестор . . . . .	5,00 „	310,00 \$
<hr/>		
по \$ 50,00: Стівоч Габріель . . . . .	50,00 „	
по \$ 35,00: Ботюк Ярослав і Марія . . . . .	35,00 „	
по \$ 32,00: Пластова Станиця в Оттаві . . . . .	32,00 „	
по \$ 20,00: Зелена Марія і Ольга, Малецький Мирослав, Бойко Іван, Тарнавська Марія, Турченевич Теоділь і Дарія, Бугель Андрій і Галя, Гула Степан і Марія, Білики і Червінські, Гарас Зе- нон і Марія, Джулинський Орест і Таня . . . . .		200,00 „

д-р ВОЙЧИШИН ІВАН і д-р ЮЛІЯ  
 Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.850,—



Войчишин Іван, лікар, пластовий і громадський діяч, народився 22. 8. 1923 в місті Бурштин, Рогатинського повіту, Галичина, в родині Петра і Анни Войчишин. Медичні студії: Львів (1942—43), Грац (1945—48) і Оттава (1952—57); асистент фармакології в Оттаві (1951—53). В Пласті: виховник, пластовий лікар, керівні пости у централі та в станиці в Оттаві. Член УНО (голова Відділу 1951—54), НТШ, ексекютиви КУК (Оттава 1960—84), Академії Медицини в Оттаві, Канадської Медичної Асоціації, Українського Лікарського Т-ва Півн. Америки та ін. Від перших початків Акції-С донині завжди активний для справ ЕУ на терені Оттави. — Юлія, д-р філософії Оттавського ун-ту (1982), народжена 17. 3. 1929 в Зорокові на Житомирщині. Викладач української мови й літератури на Оттавському ун-ті і на курсах українознавства, Оттава Борд оф Едюкейшен. Член: Пласту (в централі заступник голови КПС і довгі роки виховник і станична в Оттаві), КУК (голова Відділу Оттава 1973—74), Асоціації учителів модерних мов, Канадської Асоціації Слявістів і ін. Автор: «Іван Багряний, літературно-бібліографічна студія» і «Євген Маланюк, поет-есеїст». Войчишини мають двох синів: Нестора й Зенона.



НЕЗАБУВАЙТЕ: негайно зголосити зміну Вашої адреси!



по \$ 10,00: Бігус Мирослав і Марія, Борис Євген і Олена  
 Закидальська Наталія, Гарнавський Омелян і  
 Олександра, Фіголь Іван, Пелех Марія, Дума  
 В., Вахнянин Ліда, Чарка Богдан і Віра, Голод  
 Марія, Вінчур Ольга, Лядвіг Бернард, Лядвіг  
 Леся

130,00 „

Всього: . . . 757,00 \$

Паралельно з працею над українською «ЕУ», продовжувалася робота над закінченням першого тому англomовної «Енциклопедії Українознавства», що охоплюватиме літери А—Ф. У жовтні 1984 р. має вийти I том «АЕУ» II, біля 1200 сторінок друку. Тепер Редакція «АЕУ» II працює над остаточною устійненням каталогу II тому «АЕУ» II і починається опрацювання гасел до цього тому.

З інших видань появився один том праць Історично-Філософської Секції — Записок НТШ, том 202, який містить зібрання праць Леоніда Соневицького «Студії з історії України» з передмовою проф. В. Кубійовича.

У окремому виданні, спільно з видавництвом Отто Гаррасовіца, появилася велика монографія проф. В. Кубійовича «Етнічні групи південно-західної України (Галичини) на 1. 1. 1939», Вісбаден, 1983, над якою автор працював довгі роки. Передмову до цієї праці написав проф. Г. Штадтмюллер.

У підготові є збірник присвячений Олегові Штулеві, який повинен вийти цього року у спеціальній серії НТШ.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Європі організувало низку наукових доповідей, літературних і мистецьких вечорів у Парижі й у Мюнхені. Бібліотека НТШ у Сарселі збільшилася на 731 позицій, так що вона нараховує більше як 18 000 назв видань. Бібліотека отримує 52 періодичні видання, що появляються у діяспорі, 5 чужомовних славистичних видань й передплачує 50 видань з УССР і з соціалістичних країн. В 1981 р. проф. Павло Шумовський подарував Бібліотеці НТШ у Сарселі частину своїх книжок — 350 позицій, які включено до загального бібліотечного фонду. Бібліотекою завідувала до 1982 р. Серафима Волошин, з листопада 1983 р. — Ірина Попович. Референтом Бібліотеки в Управі НТШ був проф. А. Жуковський.

При НТШ в Європі діяла Історично-Філософська Секція, директором якої спочатку був проф. В. Кубійович, від липня 1982 р. проф. В. Маркус. За три останні роки відбулися дві сесії голосувань, в наслідок яких до Секції прийнято 14 дійсних членів і 4 членів-кореспондентів.

На 23 червня 1984 р. Історично-Філософська Секція налічувала 59 дійсних членів, що перебувають: 31 — у ЗСА, 12 — у Канаді, 6 — у Німеччині, 5 — у Франції, 4 в Австралії. Членів-кореспондентів було 11: 4 — у ЗСА, 4 — в Канаді, 1 — в Німеччині, 1 — у Франції, 1 — в Ізраїлю.

Труднощі, які існували із заснованням «Секції історії України» є в тракті поладження, вона має перетворитися в Секцію Суспільних Наук.

Звіт за контрольну комісію склав інж. М. Маслов, а після дискусії, в якій ставилися питання відносно видання «Енциклопедії», організування наукових конференцій, особливо у зв'язку з 40-річчям відновлення діяльності НТШ і Тисячоліттям Хрищення Руси-України, як також давалося спрямування для майбутньої діяльності — уступаючій Управі уділено абсолюторію.

Загальні Збори вибрали нові керівні органи НТШ у Європі у такому складі:

Управа: Голова — проф. д-р Володимир Кубійович, перший заступник голови — проф. д-р Володимир Янів, другий заступник і науковий секретар — проф. д-р Аркадій Жуковський, скарбник о. шамбелян Михайло Левенець, члени Управи: проф. Аристид Вирста, д-р Назар Ясінчук, інж. Ка-

(Закінчення на 22-ій сторінці)

**БОРИС ВОЛОДИМИР КАРЛО**  
 Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.100,—



Борис Володимир Карло, купець і промисловець, народився 25 червня 1906 в Перемишлі, Галичина, в родині Івана і Марії з дому Тітріх Едле фон Рідельсгорст. Одружений з Ольгою з дому Круба († 1952). Приїхав з донькою Лідією 1959 до Канади. Помер 10. 8. 1982 і похований на кладовищі Парклавн. Залишив доньку Лідію з мужем Кришталовичом і внуків Олександра і Анну.

Посмертну Фундацію ЕУ зложили:

1. Лідія і Ігор Кришталовичі з дітьми . . . . .	\$	650,—
2. Теодора і Володимир Сторожинські, Клівленд . . . . .	”	61,—
3. Олена і Євген Бориси . . . . .	”	53,—
4. По \$ 50,—: 1. Надія і Юрій Бориси, Торонто; 2. Теодор Борис, Клівленд . . . . .	”	100,—
5. Ярослав Кришталович, Клівленд . . . . .	”	31,—
6. По \$ 30,—: 1. Ярослав Лапгута, 2. Михайло Савка . . . . .	”	60,—
7. Степан Гела . . . . .	”	25,—
8. Марія Івашко . . . . .	”	20,—

Разом: . . . . \$ 1.000,—

Вплати перед смертю: . . . . \$ 100,—

Разом: . . . . \$ 1.100,—

Увага: Цей список частинно (на \$ 400) проголошено вже у «ВіС» ч. 25 (див. стор. 56).



УПА в світлі німецьких документів. Книга друга: червень 1944 — квітень 1945. Зібрав і впорядкував Тарас Гунчак. Літопис Української Повстанської Армії. Том 7. Видавництво Літопис УПА. Торонто, 1983. 269 стор. Гурин, В. Ісаїв. Український Соціологічний Інститут. Записки НТШ. Том СС. Нью-Йорк, 1980. 351 стор.

терина Штуль. Представники до Управи в Німеччині: д-р Атанас Фіголь (він також фінансовий референт), Іван Керестіль. Представники Секцій: проф. д-р Володимир Кубійович — Історично-Філософичної; проф. д-р Олекса Горбач — філологічної; проф. д-р Петро Зелений — Хемічно-Біологічно-Лікарської.

**Контрольна Комісія:** Голова: інж. Микола Маслов, члени: доцент д-р Володимир Косик і д-р Ярослав Мусянович. Делегатура Контрольної Комісії в Мюнхені: д-р Богдан Кордюк, д-р Іван Жегуц.

Делегатом від НТШ у Європі до Головної Ради НТШ вибрано проф. д-ра В. Янева.

Збори встановили щорічний членський внесок для членів — 50 франків у Франції, 20 нім. марок у Німеччині й рівновартість у інших країнах.

Для забезпечення дії наукового осередку в Сарселі, НТШ у Європі придбало у власність новий дім за 650 000 фр. Згідно з підписаною 10 травня 1984 р. умовою цей дім повинен служити для здійснення завдань НТШ: конференційна зала, приміщення для співробітників НТШ. За посередництвом Преосвященного Владики Михаїла Гринчишина Священна Конгрегація для Східних Церков своїм листом з 25 квітня 1984 р. передала посілість на 29 rue de Bov у Сарселі, яка дотепер належала Суспільній Опіці у Франції, у власність НТШ.

Підсумовуючи працю НТШ у Європі слід ствердити, що за останні три роки включено до співпраці у головному проєкті НТШ — «Енциклопедії Українознавства» — низку молодих наукових сил з Канади й ЗСА, і цей експеримент слід продовжити, навіть коли ці співробітники приїжджають тільки на визначений термін. Це тим більше, що тепер НТШ диспонує відповідними приміщеннями, призначеними для праці й прожитку своїх співробітників. Це саме відноситься й до Бібліотеки НТШ, яка починає працювати справно. Придбання компютера для праці над «АЕУ» II, допоможе також для інших проєктів НТШ.

На видавничому відтинку НТШ наближається до закінчення видання гаслової «ЕУ» II, останній 10-й том повинен з'явитися у слідуючій каденції НТШ у Європі. Позбувшись цього найбільшого проєкту НТШ, сарсельська екіпа зможе себе всеціло присвятити «АЕУ» II, якої кожний том зможе з'явитися що три роки.

Для повного використання здобутої практики на протязі 36-річної праці над «Енциклопедією Українознавства» і нагромадженій документації, створеній у Сарселі «Інститут Енциклопедії Українознавства» зможе продовжити свою діяльність для заповнення тих прогалин, що існують у довідкових виданнях про Україну. Це потрібне для української діаспори, для інформації чужинецького читача, але також для сучасної України.

(«Українське Слово», 15 липня 1984, Париж)

Josef v. T o m á n e k . *Sipy Epigramy a Versè z lat 1952—77.* New-York, 1977, pag. 62.

Josef v. T o m á n e k . *Domov a Cizina.* New-York, 1979, pag. 307.

Ivan F r a n k o . *Moises.* Sociedade Dos Amigos da Coltura Ucrainiana. Curitiba. 1981. Trad. Vira Vovk, lingua port.

ПРЕЛІМІНАР БЮДЖЕТУ НТШ В ЕВРОПІ  
на рр. 1985—1988

річно  
в ам. \$ :

I. Персональні:		
A. Сарсель:	1. головний редактор; 2. секретар редакції; 3. бібліотекар; 4. бюро́ва сила; 5. адміністратор дому; 6. книговод; 7. госпо́диня; 8. соціально́ захи́щення; 9. резерва.	
	Місячно: фр. фр. 25,500,— . . . . .	\$ 36,000,—
B. Мюнхен:	1. керівник в-тва; 2. бюро́ва сила; 3. член редакції ЕУ; 4 книговод; 5. соціально́ захи́щення.	
	Місячно: н.м. 6,580,— . . . . .	\$ 29,300,—
V. Інші редакційні гонорари	— річно . . . . .	\$ 3,500,—
II. Речеві:		
A. Сарсель:	на базі річних балансів — річно: фр. фр. 190,000,— . . . . .	\$ 23,000,—
B. Мюнхен:	на базі річних балансів — річно: н.м. 34,000,— . . . . .	\$ 12,700,—
V. У пересічі	річно два зошити ЕУ/2 . . . . .	\$ 18,500,—
Г. Бібліотека	. . . . .	\$ 5,000,—
	річно: . . . . .	\$ 128,000,—

Заввага: при розчисленнях прийнято реляцію:  
\$ 100 = фр. фр. 850 = н.м. 270

Сарсель—Мюнхен, в серпні 1984.

За Президію НТШ в Європі:

(—) *Володимир Кубійович*, голова

(—) *А. Фіголь*, фін. реф.

(—) *А. Жуковський*, секретар

ПРОТОКОЛ

Контрольної Комісії НТШ з контролю Видавництва «Книга» в Мюнхені  
дня 30. 6. 1984.

Контрольна Комісія НТШ у Мюнхені в складі проф. Б. Кордюка та д-ра І. Жеґуца перевела 30 липня 1983 контроль Видавництва «Книга» — спілка з обмеженою порукою. Керівник Видавництва предложив до контролю касову книгу, журнал, картотеку, бухгалтерійні прилоги і баланс за 1983 рік. Баланс і рахунки прибутків і видатків виготовлені уповноваженим для справ податків п. Едвардом Шікером в Мюнхені.

Контрольна Комісія знайшла всі вичислені прилоги в належному порядку. Баланс і прилоги виявляють, що господарська база видавництва за рік 1983 була реальною.

(—) *Проф. Богдан Кордюк*

(—) *Д-р Іван Жеґуц*

Інж. С У Л И М А М И Х А Й Л О  
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 2.250,—



Сулима Михайло, інж. економіст, бібліотекар, гом. діяч, народився 20. 7. 1916 в селі Улашківці, повіт Чортків, Галичина. Батьки — Іван, хлібороб, — мати Євдокія з роду Андрейків. Гімназію в Станиславові закінчив 1935, — Високу Школу Господарства 1937—41 в Берліні. До Канади приїхав 1949, спершу жив у Торонті, опісля в Оттаві. Активний в громадському житті — очолював ряд місцевих товариств та установ: КУК, УНО, курси українознавства, клуб професіоналістів і підприємців та ін. Співробітник-коресподент журналів: Український Самостійник, Пластовий Шлях, Вісті Комбатанта, Наша Мета, Новий Шлях. Помер 12 листопада 1983 в Оттаві.

---

НА Ш І В Т Р А Т И

У звітній каденції відійшли у вічність наші члени:

1. проф. д-р Жорж Люсіяні (Париж) д. чл. † 9. 5. 1981.
2. проф. Теодосій Волошин (Сарсель) зв. чл. † 27. 3. 1982.
3. Протоархимандрит д-р Атанасій Великий, ЧСВВ (Рим) д. чл. † 24. 12. 1982.
4. проф. д-р Павло Шумовський (Париж) д. чл. † 27. 1. 1983.
5. інж. Юрій Коваленко (Гонес) зв. чл. † 12. 6. 1983.

Крім цих втрат у Європі, науковий осередок у Сарселі, Історично-філософська Секція і Редакція Енциклопедії Українознавства зазнали втрат на інших теренах:

6. проф. д-р Іван Лисяк-Рудницький в Едмонтоні, Канада.
7. о. д-р Михайло Ваврик в Нью-Йорку, ЗДА.

В. І. П.

МАРІЯ ШОЛОГОН-Г'АВ'ЮК  
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.315,—



Шологон-Гав'юк Марія, народилася 1889 в селі Стецева, Снятинського повіту, Західня Україна, в родині Филипчуків. У великому горю по втраті двох синів, Григорія і Николи, які пропали без вістей під більшовицькою окупацією, та після смерти чоловіка Івана, 1944 покинула рідну землю й подалася на Захід. 1945 опинилася в Тиролю (Австрія), звідкіля 1948 виїхала до Канади, де одружилася з Теодором Гав'юком. 1968 по довгій і важкій недужі відійшла у вічність. Похоронена на католицькому цвинтарі в Дургам, провінція Онтаріо, Канада.

Посмертну фундацію ЕУ вплатив син Степан.



Olexa Horbatsch. *Turksprachige Lehnwörter im Dialekt der Donecker (Asow-) Griechen in der Ukraine*. 1979—80. S. 421—444.

*Jahrbuch der Akademie der Wissenschaften in Göttingen*. 1980. S. 159.

*Nachrichten der Akademie der Wissenschaften im Göttingen*. Philologisch-Historische Klasse Hefte Nr. 1—4, 1981.

Hala Mazurenko. *Silent Melodies*. Poems — Drawings. London.

Vasyl Romanchuk. *Voice in the Wilderness*. Letters, Appeals, Essays. Translated Edited by Jurij Dobczansky. (Don. M-me N. Svitlychna).

Петров-Гордовий Михайло. *Слово о полку Ігореві*. Історичні пісні. Вуковар, 1980. 85 стор.

*Альманах ОБВУ II*, 1964—1980. Лондон, 1980.

Семенко Юрій. *Шахи в Україні*. Мюнхен, 1978. 229 стор.

«Руски язык и литература 1978», Нови Сад, 1979. 145 стор.

*Шветлосць*. Часопис за літературу, культуру и друженствени питаня. 1980, ч. 6.

Сірка Йосиф. *Розвиток національної свідомости лемків Пряшівщини у світлі української художньої літератури Чехо-Словаччини*. Мюнхен, 1980. 191 стор. УВУ. Серія Монографії, ч. 36.

**БАЛАНС НТШ-Сарсель**  
31 грудня 1983

	фр. фр.	фр. фр.
	активи:	пасиви:
1. Каса . . . . .	2.382,19	
2. Банк . . . . .	65.944,27	
3. Поштове чекове conto . . . . .	6.159,88	
4. Рухомості . . . . .	0,01	
5. Бібліотека . . . . .	0,01	
6. Довжники і вірителі . . . . .	212.246,63	49.840,24
7. Запасний фонд . . . . .		342.562,93
Із запасного фонду . . . . .	105.670,18	
	<hr/>	
	392.403,17	392.403,17

**РАХУНОК ВИДАТКІВ І ПРИБУТКІВ**  
1. 1. — 31. 12. 1983

	видатки:	прибутки:
1. Платні і соц. свідчення . . . . .	178.624,84	
2. Податки . . . . .	4.948,—	
3. Опал . . . . .	38.287,68	
4. Вода . . . . .	5.452,27	
5. Репрезентація . . . . .	2.090,60	
6. Харчівня (допомога) . . . . .	36.709,07	
7. Фото і друки . . . . .	719,20	
8. Ремонт і чищення . . . . .	29.237,27	
9. Електрика і газ . . . . .	13.233,04	
10. Телефон . . . . .	16.515,70	
11. Поїздки і транспорт . . . . .	9.365,70	
12. Поштові оплати . . . . .	5.915,—	
13. Бюрове приладдя . . . . .	24.546,87	
14. Плекання городу . . . . .	6.913,93	
15. Членські внески . . . . .		40,—
16. Рухомості . . . . .	8.043,—	
17. Бібліотека . . . . .	14.804,16	
18. Фундації . . . . .		293.858,47
19. Інші прибутки (вступи) . . . . .		40,—
20. Різне . . . . .	4.202,32	
Із запасного фонду . . . . .		105.670,18
	<hr/>	
	399.608,65	399.608,65

Сарсель, 15 червня 1984.

(—) Теодосій Цвікула  
книговод

**БАЛАНС В-тва «К Н И Г А»**  
на 31 грудня 1983

		активи:	пасиви:
1. Рухомості . . . . .	н.м.	1,—	
2. Товари (запас томів ЕУ) . . . . .	„	118.834,76	
3. Довжники . . . . .	„	54.735,63	
4. Банки . . . . .	„	151.646,54	
5. Поштове чекове conto . . . . .	„	1.218,31	
6. Каса . . . . .	„	25,45	
7. Наперед заплачені податки . . . . .	„	7.841,74	
8. Вірителі (НТШ) . . . . .	„		275.976,60
9. Передплати 9 і 10 томів ЕУ/2 . . . . .	„		48.562,90
10. Інші зобов'язання . . . . .	„		5.848,25
11. Основний капітал . . . . .	„		20.000,—
12. Недобір . . . . .	„	16.084,32	
	н.м.	350.387,75	350.387,75

**РАХУНОК ВИДАТКІВ І ПРИБУТКІВ**  
1. 1. — 31. 12. 1983

		видатки:	прибутки:
1. Прибутки з продажу товару . . . . .	н.м.		12.744,99
2. Відсотки . . . . .	„		11.250,—
3. Зворот податків . . . . .	„		872,—
4. Товаровий вклад . . . . .	„	4.693,93	
5. Платні . . . . .	„	17.236,56	
6. Чинш, опал, світло . . . . .	„	1.320,—	
7. Бюрове приладдя . . . . .	„	529,59	
8. Телефон . . . . .	„	1.280,57	
9. Порторія . . . . .	„	2.481,—	
10. Транспорт і поїздки . . . . .	„	1.475,41	
11. Банкові кошти . . . . .	„	390,73	
12. Правна порада . . . . .	„	1.484,—	
13. Різне . . . . .	„	120,—	
14. Недобір . . . . .	„		6.144,80
	н.м.	31.011,79	31.011,79

Гермерінг, 26 липня 1984

(—) Едуард Шікер  
Уповноважений для справ податків  
і перевірки балансів

ПАТРОНАТ НТШ-Сарсель — Торонто  
БАЛАНС на 31. 12. 1983

	активи:	пасиви:
1. Банки . . . . .	\$ 84.940,74	
2. Інвестиції . . . . .	" 109.963,22	
3. Інше . . . . .	" 3.000,—	
4. Майно на 31. 12. 1982 . . . . .		186.832,58
5. Надвишка в 1983 . . . . .		11.071,38
	\$ 197.903,96	197.903,96

РАХУНОК ВИДАТКІВ І ПРИБУТКІВ  
1. 1. — 31. 12. 1983

	видатки:	прибутки:
1. Дотації на Сарсель . . . . .	\$ 7.025,41	
2. На кошти продукції . . . . .	" 28.145,18	
3. Адміністраційні витрати . . . . .	" 668,73	
4. Фундації ЕУ (датки) . . . . .		20.775,91
5. Відсотки від інвестицій . . . . .		18.880,59
6. «Замість квітів» . . . . .		2.386,29
7. Продажа видань НТШ . . . . .		4.767,91
8. Інше . . . . .		100,—
9. Надвишка 1983 . . . . .	" 11.071,38	
	\$ 46.910,70	46.910,70

Торонто, в липні 1984.

За Патронат НТШ-Сарсель:

(—) *м-р. Богдан Кальба*  
книговод

(—) *Наталка Закидальська*  
скарбник

ПРОТОКОЛ

ревізії рахунковости Наукового Товариства імени Шевченка в Сарселі  
за роки 1981, 1982 і 1983.

Дня 20 червня 1984 року Ревізійна Комісія в складі: Інж. Микола Маслов, Др. Володимир Косик і Др. Ярослав Мусянович перевірила рахунковість Наукового Товариства імени Шевченка в Сарселі за роки 1981, 1982 і 1983 та ствердила згідність записів у книгах із предложеними касовими документами.

Предложені рахункові зведення за роки 1981, 1982 і 1983 виказують слідуєчі суми загального балансу:

- на день 31. грудня 1981 року: 196.384,16 фр.
- на день 31. грудня 1982 року: 343.373,79 фр.
- на день 31. грудня 1983 року: 392.403,17 фр.

Ревізійна Комісія ставить внесок на уділення абсолюторії уступаючіи Управі Наукового Товариства імени Шевченка в Сарселі.

(—) *Інж. Микола Маслов*

(—) *Др. Володимир Косик*

(—) *Др. Ярослав Мусянович*

**ЛУГОВИЙ ЯРОСЛАВ**  
**Фундатор ЕУ — дол. 635,27**



Луговий Ярослав, народився 18. 9. 1907 в Тернополі, Галичина, в родині Максима й Марії з Кордубів. 1923 закінчив з відзначенням класичну гімназію і студіював право на Львівському ун-ті. 1937 одружився з Лідією Столяр, донькою пароха Суховолі, повіт Броди. 1939 в'язень польського кацету Береза Каргузька, звідкіль повернувся зі зовсім підірваним здоров'ям. 1950 емігрував до Монреалю в Канаді. Помер там 31. 1. 1983; залишив дружину Лідію, четверо дітей — Ігора, Ларису, Тересу, Юрка — і трьох онуків.

Посмертну фундацію ЕУ зложили:

1. Д-р Месьє Мішель . . . . .	\$ 100,—
2. По \$ 50,—: 1. інж. Граб Микола, 2. Лисейко Ігор (Вітбі), 3. Об'єднання канадсько-українських професіоналістів і підприємців . . . . .	" 150,—
3. інж. Шиприкевич Володимир і Олена (Філядельфія) . . . . .	" 30,27
4. По \$ 30,—: 1. родина Давидович, 2. Луговий Юрко і Зорянна . . . . .	" 60,—
5. По \$ 25,—: 1. Гриценко і Віра (Вінніпер), 2. проф. Розумний Ярослав і Оксана (Вінніпер), 3. Рузанік Анна . . . . .	" 75,—
6. По \$ 15,—: 1. Болл-Зайшла Ірина (Оттава), 2. Келебай Кон- стантин і проф. Ярема, 3. д-р Коваль Володимир, 4. Харак Ярослава (Іслінгтон) . . . . .	" 60,—
7. По \$ 10,—: 1. д-р Антонович Марко, 2. Вахнянин Івач і Олена, 3. Гайдук Лілі і Володимир, 4. Гладилевич Адольф і Марія, 5. Гладилевич Ігор і Марія, 6. інж. Зайшлий Ярослав і Ольга, 7. Захаркевич Ельвіра, 8. Кручовий Юліан, 9. Манил Воло- димир і Дарія, 10. Мельник Бронислава, 11 мгр. Орищук Євген, 12. д-р Рудницька-Шимонович Галина, 13. д-р Том'юк Свято- слав, 14. Чайковська Марія . . . . .	" 140,—
8. По \$ 5,—: Керечинський Богдан, 2. Стрілецька Марта, 3. Стрі- лецька Наталія, 4. Токар Осип і Епіфаній . . . . .	" 20,—
<b>Разом: . . . . .</b>	<b>\$ 635,27</b>

мгр. КУШНІР ОМЕЛЯН І ЯРОСЛАВА

Фундатор ЕУ — дол. 500,—



Кушнір Омелян, гімназійний учитель, громадський діяч, народився 25. 10. 1902 в с. Вовчишовичі, Мостиського повіту, Галичина, в родині о. Миколи і Ольги Ломницької. Учасник визвольних змагань 1918 в рядах УГА (підхорунжий). Студії: абсолювент права на укр. таємному ун-ті; магістер математ.-природ. факультету Львівського ун-ту. Член: КУК (довголітній голова місцевого відділу), ЛВУ (в керівних органах централі і голова місцевого відділу), в-тва «Гомін України» в Торонті (гол. директор 1968—77) та ін. Відзначений Шевченківською медалею і почесними грамотами. Ярослава, учителька, народилася 17. 7. 1909, дочка о. Михайла Зінкевича, пароха м. Радехів і Ольги Чмоли. Активний член ОЖ ЛВУ і харитатвних організацій. Мають одну дочку, Квітославу, д-р філософії, професор ун-ту, французька модерна література.



Календар «Слово» на 1981. В-во «Вільне Слово». 144 стор.

вень 1976. Статті, замітки, матеріяли. Вед. В. Косик. Мюнхен—Париж, Симон Петлюра. Збірник студійно-наукової конференції в Парижі (тра-1980. 237 стор.

«Струнко» за 1978 та 1980 — 2 числа. Збірник матеріялів Братства кол. Вояків Першої Української Дивізії УНА, станиця в Сідней, Австралія.

ж. Шветлосц, ч. 1 за 1981; «Русский Соловей» — «Нар. Лира» или собрание народных пѣсней на различных угро-русских нарѣчіяхъ. Собрал М. Врабель. Від Володимира Ноти.

«Українські назви з куховарства й харчування». Упорядкувала Наталя Чапленко. Дар авторки. Нью-Йорк, 1980. 113 стор.

ж. Шветлосц, ч. 2 за 1981; «Руксак на хрибце витре», Дом Култури. Вербес, 1980. Від Володимира Ноти.

Ткачук Степан. Кочівницька душа. В-во Критеріон. Бухарест, 1980.

Листування проф. д-ра Гольдельмана з інж. Л. Биковським (1952—1973). Український Суходоловий Інститут. Архівні матеріяли. Циклостиль. Упорядкував Л. Биковський.

**БОХЕНОК ТЕОДОР І АННА**  
*Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—*



Бохенок Теодор, селянин-робітник, народився 27. 8. 1902 в селі Черняхівці, повіт Збараж, Галичина. 1926 виїхав до Канади; поселився в Монреалі. До часу відходу на відпочинок працював у компанії м'ясних виробів «Гайгрейд». 16. 2. 1930 одружився з Анною Добровською, народженою 10. 11. 1905 в селі Ступки, повіт Тернопіль, Галичина. До Канади приїхала 1928. 34 роки працювала в тютюновій компанії «Мек-Доналд». Прикута десять років хворобою до ліжка, померла 26. 12. 1982. Обоє добрі парафіяни церкви св. Арх. Михаїла; згодом стали членами новоствореної парафії Успіння Божої Матері на Розмонті. Своїми пожертвами вони допомагали закінчити будову церкви й сплатити її борг. Крім фундації ЕУ, жертвували 4.000,— доларів на Народню фундацію ім. Тараса Шевченка.

**ЧУМАК БОГДАН**  
*Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—*

Посмертну фундацію ЕУ вплатили в пам'ять брата і швагра Чумак Олег і Раїса з Оттави, Канада.

**ЧУМАК ОЛЕГ І РАЙСА**  
*Фундатор ЕУ — дол. 260,—*

Чумак Олег, бакалавр бібліотекарства. Державний працівник в міністерстві рільництва. Кількарічний голова УНО та Пласт-Приятю. Член ексекютиви КУК. — Раїса, бакалавр Славистичного відділу у Вотерлю, Онтаріо. Активна членкиня Союзу Українок Канади. Державний урядовець, викладач в Державній школі чужих мов для вишколу дипломатів. — Живуть в Оттаві.

**ЛЕБІДЬ МИХАЙЛО**  
**Фундатор ЕУ — дол. 750,—**



Лебідь Михайло, підприємець-комерсант, народився 19. 9. 1896 у селянській родині в м. Сколе, повіт Стрий, Галичина. Батьки: Дмитро і Февронія з роду Данилів. На 13-му році життя круглий сирота. 18-літнім юнаком вступив до УССів; попав у російський полон і засланий на Сибір. Після вибуху революції 1917/18 хорунжий 1-го курія СС-ів Євгена Коновальця; згодом в армії Петлюри — 4-та дивізія ген. Безручка. Після війни 10 років на Волині, де одружився з Анастасією Вавричук (у них дочка-одиначка Іроїда). Від 1932 у Ворохті в Карпатах власник пансіону «Марія». 1939—44 в родинному місці дружини — Матіїв на Волині, де був головою району, в тих часах дуже відповідальне і ризиквне становище. 1945—48 у таборі ДіПі у Міттенвальді, звідкіля виемігрував до Монтреалю. Тут: основоположник станиці УСС-ів, активний член Пластприятю й ініціатор купівлі пластової оселі «Батурин», де багато років вкладав свою працю. Помер в Монтреалю 22. 1. 1983 і там похований; державник-патріот, написав спомини, які появляться в ч. 10 Літопису Української Повстанської Армії.

Посмертну фундацію ЕУ зложили:

1. Родина	„ 126,—
2. Проф. Жук Радослав	„ 30,—
3. Ковалюк Богдан і Марія	„ 25,—
4. По \$ 20,—: 1. д-р Антонович Марко і Мирослава, 2. Дажне Клим і Марія, 3. Дербіш Дарія (Торонто), 4. Дідух Михайло і Анна, 5. Маців Богдан і Олена	„ 100,—
5. По \$ 10,—: 1. Барабаш Софія, 2. Брикович Любомира, 3. Бродович Василь і Наталія, 4. Василюк Петро і Стефанія, 5. Виницький Лев і Марта (Оттава), 6. Гасюк Ева, 7. Гладилевич Адольф і Марія, 8. Гладилевич Ігор і Марія, 9. Гут Олександр і Іванна, 10. Дмитрик Нікодем, 11. Зайшлий Ярослав і Ольга, 12. Звонюк Михайло і Стефанія, 13. Качка Лаврентій, 14. Кравчук Стефан і Ірина, 15. Лисак Казимир і Адріяна, 16. Мартин Микола і Єлисавета, 17. о. д-р Ігор Мончак, 18. Мончак Мирон і Богдана, 19. інж. Роніш Йосиф і Зоя, 20. Сенишин Євген і Галина, 21. Сербин Іван і Ольга, 22. Сунак Анна, 23. Штик Франц	„ 230,—

# ВИННИЦЬКИЙ ВОЛОДИМИР І ЯДВИГА

Фундатор ЕУ — дол. 500,—



Винницький Володимир, педагог-учитель середніх шкіл, народився 28. 1. 1885 в П'ядиках б. Коломиї, Галичина. Студії закінчив на Черновецькому ун-ті дипломом навчання мов: української, німецької і латинської. Педагогічну працю провадив у: Чернівцях, Яворові, Стрию, Ляндеку (Австрія) і Монреалі (Канада), куди переїхав з дружиною 1951. Помер 24. 10. 1969. — Ядвіга з Григоровичів народилася 6. 3. 1893 у Чернівцях на Буковині, де здобула середню освіту. Мають дві доні — Любомиру й Степанію. На всіх місцях життєвого побуту Ядвіга була завжди дуже активна й визначна в найширшому громадському житті. Померла 23. 1. 1982 й похована біля дорогого подруга життя на українському цвинтарі в Монреалі.

Посмертну Фундацію ЕУ зложила родина.



Увага! — 10-й том ЕУ/2 одержать тільки передплатники, які матимуть повністю вирівняну передплату за ЕУ/2.



6. По \$ 5,—: 1. Багира Василь, 2. Балицький Богдан, 3. Височанський Михайло і Ярослав, 4. Гах Анастасія, 5. Іванишин Катерина, 6. Коломицька Наталія, 7. Король Орися, 8. Кузик Михайло, 9. д-р Левицький Юрій і Людмила, 10. Олещук Олександр, 11. Пилат Маркіян і Стефанія, 12. Покиньборода Марія, 13. Рсманишин Григорій, 14. Самсон Василь і Анна, 15. Сенік Олег і Ірина, 16. Слободян Домка, 17. Чабан Марія . . . . . „ 85,—  
7. Кобилецький Ярослав і Валентина . . . . . „ 4,—
- 
- Разом: . . . . \$ 600,—
- Вплата перед смертю: . . . . \$ 150,—
- 
- Разом: . . . . \$ 750,—

## о. ШЕВЦІВ ІВАН

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.079,—



Шевців Іван, укр. кат. священник, «дивізійник», звич. член НТШ з 1964 року, народжений 1. 11. 1926 у м. Зборів, Галичина. Богословські студії закінчив (1951) у Римі. Від 1959 в Австралії. Редактор місячника «Наша Церква» в Англії (1952—58) і кварталника «Церква і життя» (1960—67; тепер тижневик) в Австралії. Видав збірку статей «За єдність Церкви і Народу» і «Юкрейн — а Крищен Нейшен» (обі 1973) та «Святі Тайни в українським обряді» (1982). Статті в «Ниві» і ін. Митрат, протопресвітер, парох Сіднею, Австралія (див. «Вісті із Сарселю» ч. 17, стор. 47).

\*

## БОДНАРЧУК ІВАН

Фундатор ЕУ — дол. 500,—



Боднарчук Іван, учитель, журналіст, письменник, народився в Західній Україні. Живе в Торонті, працює інспектором українських шкіл. Член ТУП «Слово», голова ОПЛДМ. Статті в різних часописах і журналах. Автор декількох шкільних підручників, шістьох збірок оповідань, одної повісті і збірки репортажів з поїздки по Канаді.

**ДАНИЛЮК АНАТОЛЬ**  
**Фундатор-меценат ЕУ — дол. 2.500,—**



Данилюк Анатоль, уродженець Волині, Західня Україна. На емеритурі. Працював у Канаді в Оттаві в дослідньому ін-ті (Нешенел Рісирч Кавнсил) над застосуванням низьких температур при операціях мозку. Активний член Української Православної Громади та СУС. Меценат-добродій декількох фондаций.

**ЧАБАН ГРИГОРІЙ**  
**Фундатор ЕУ — дол. 350,—**

Чабан Григорій, селянин-робітник, народився 22. 1. 1902 у свідомій селянській родині села Унів, повіт Перемишляни, Галичина. 1926 приїхав до Монреалю; активний в УНО. 1932 одружився з Марією Гіщинською, членкою ОУК. Помер 13. 5. 1983 в Монреалі; залишив дочку Ярославу.

**Посмертну фундацію ЕУ зложили:**

1. Височанський Михайло і Ярослава (зять і дочка покійного) із синами Василем і Михасем . . . . .	\$ 35,—
2. Чабан Марія (вдова по покійнім) . . . . .	„ 25,—
3. Третяк Василь . . . . .	„ 20,—
4. По \$ 10.—: 1. Василюк Петро, 2. Гут Александер, 3. Дмитрик Нікодем, 4. інж. Зайшлий Ярослав, 5. Звонук Михайло і Стефанія, 6. Зерфас Александра, 7. Олесюк Александер, 8. Припуляк Данило, 9. Розанік Анна, 10. Сенік Ірина, 11. Сербин Іван, 12. Сунак Анна, 13. Чайківська Марія, 14. Чумак Антоніна . . . . .	„ 140,—
5. По \$ 5,—: 1. Гах Анастасія, 2. Горбусь Петро, 3. Дикий Володимир, 4. Ковалів Ірина, 5. Король Стефанія, 6. Самсон Василь . . . . .	„ 30,—
<b>Разом: . . . . .</b>	<b>\$ 250,—</b>
<b>Вплата перед смертю: . . . . .</b>	<b>\$ 100,—</b>
<b>Разом: . . . . .</b>	<b>\$ 350,—</b>

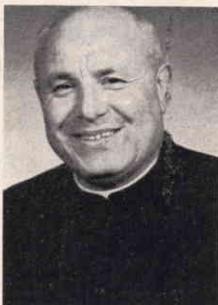
Я М Н Ю К С Т Е П А Н  
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—



Я м н ю к Степан, народився 1915 року в місті Броди, Західня Україна. 1947 прибув до Канади. Член українських церковних та громадських організацій; великий прихильник патріархального руху; б. голова т-ва «Рідна Школа» ім. М. Шашкевича у Вінніпезі. На рекомендацію Суспільної Служби відзначений грамотою КУК з нагоди 90-ліття поселення українців у Канаді.

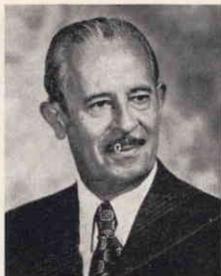
\*

о. д-р С О П У Л Я К М И Х А Й Л О  
Фундатор ЕУ — дол. 500,—



С о п у л я к Михайло, укр. кат. священник — митрат, народився 4. 12. 1908 в селі Раків, повіт Долина, Галичина, в селянській родині. Богословські студії почав у Львові й закінчив докторатом в Інсбруці (Австрія). Рукоположив його на священника еп. І. Бучко. До 1939 р. у Львові; управитель Робітничої Бурси і директор в-тва «Біблос». 1939—45 керманіч Відділу Суспільної Опіки при УЦК. 1945—49 викладач догматики в Духовній Семінарії в Гіршбергу (Німеччина), опісля в Кулемборзі (Голляндія). 1949 ви-емігрував до Едмонтону, де став канцлером епархії, директором в-тва, згодом теж редактором тижневика «Українські Вісті». Тепер у старечому домі.

мгр. САЛИГА ПЕТРО  
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.026,—



Салига Петро, правник, народився 1908 р. в селі Вікторів, Івано-Франківського району, в Галичині. Після закінчення гімназії в Станиславові студював право на Львівському ун-ті й 1934 одержав диплом магістра права. До 2-ої світової війни працював в українській кредитовій і споживчій кооперації. 1948 емігрував до Канади. 1955 здобув на Манітобському ун-ті титул бакалавра суспільної праці; з того часу працював як суспільний працівник у Провінції Манітоба. 1973 на пенсії. Від 1965 голова філії Суспільної Служби на Манітобу, а з 1973 голова дирекції Кредитової Спільки Північного Вінніпегу донині. Довголітний представник ЕУ у Вінніпезі. 1980 відзначений на конгресі КУК Шевченківською грамотою і медаллю.

\*

БОРИС ВАСИЛЬ І ПОЛЯНА  
Фундатор ЕУ — дол. 510,—



Борис Василь, народився 6. 3. 1926 в с. Ялина, повіт Добромиль, б. Перемишля. 1942 вивезений на роботи до Німеччини, звідкіля 1947 виїмався до Канади. Працював на різних роботах. Одружився з Полянкою з Костюченків, родом із Запоріжжя. Її теж вивезли на роботи до Німеччини. Мають двох синів — Василя й Володимира.

проф. Г А Й Д У К Е В И Ч О Л Е К С А Н Д Е Р і М А Р І Я

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 2.000,—



Г а й д у к е в и ч О л е к с а н д е р, гіназійний учитель, народжений 13.9.1905 у селі Шишковичі, повіт Броди, Галичина, в родині о. Михайла й Емілії зі Сатурських. Після гімназії в Тернополі (де всі класи, включно з матурою, закінчив з відзначенням), студіював географію й геологію на Ягайлонському ун-ті в Кракові (диплом 1932). Ще під час студій опрацював монографію Теребовельського повіту та антропографічну студію про Східні Карпати (згодом теж про Східню Лемківщину). До 1939 навчав географію в 2-ій державній гімназії в Тернополі. За німецької окупації шеф статистичного відділу Союзу Кооператив у Скалаті. 1948 емігрував через Австрію до Канади. 1955 закінчив курс лабораторійного технолога і працював у Брентфорді, Онт., як завідуючий департаментом бактерології, згодом інструктор студентів. 16 літ диригент церковного хору в Брентфорді. Одружений з Марією з дому Кельшак, уродженкою Тернопільщини; помер несподівано 7 травня 1984.

Посмертну Фундацію ЕУ вплатила дружина Марія.

✱

#### ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК У «ВІСТЯХ ІЗ САРСЕЛЮ» ч. 25:

стор. 8. — 1-й рядок згори: надруковано —

д-р Г О Р С Ь К И Й С Е Р Г І Й — Фундатор-меценат ЕУ —

дол. 3.745,—  
має бути дол. 8.745,— (словами вісім тисяч 745,—!).

стор. 53. — 2-й рядок здолини: надруковано —

Туринків Богдан і Христина... дол. 50,—; має бути:

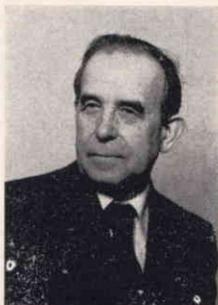
Турченко Богдан і Христина, замість квітів на могилу бл. п.  
проф. Теодозія Ставничого \$ 50,—.

— 4-й рядок здолини: надруковано —

Конівків Зенон і Олександра... дол. 10,—; має бути:

Коновка Зенон і Олександра, замість квітів на могилу бл. п.  
проф. Юрія Лаврівського \$ 10,—.

мр. Х О М ' Я К МИХАЙЛО  
 Фундатор-меценат ЕУ — дол. 2.517,—



Хом'як Михайло, правник, журналіст, пластовий і громадський діяч, народився 12. 8. 1905 у селі Стронятин на Львівщині. Після матури у філії Академічної гімназії у Львові студії права і політичних наук на Львівському ун-ті 1926—31, закінчені ступенем магістра права; адвокатський іспит 1942 у Кракові. 1948 емігрував з родиною до Канади до Едмонтону, де працював фізично на прожиток родини до 1971 (перехід на емеритуру). Журналістична діяльність: з 1928 кореспондент, 1934—39 член редакції щоденника «Діло» у Львові; 1940—45 член в-тва і редактор тижневика «Краківські Вісті»; 1981—84 співробітник тижневика «Українські Вісті» в Едмонтоні; ряд публікацій і статей в поточній пресі. Пластова діяльність: 1937—39 активний в тайному Пласті серед української ремісничої молоді у Львові; в Едмонтоні — ряд провідних постів у станиці, голова Пласт-Прияту (1956—59), станичний (1964—65) тощо; пл. сен.-керівництва відзначений срібним орденом Вічного Вогню. Громадська діяльність: 1928—31 секретар гол. ради Протіалягольного і Протинікотинного т-ва «Відродження» у Львові; в Едмонтоні: з 1969 член управи, 1976—78 голова осередка НТШ; 1971—77 член управи кредитівки; 1975—84 активний і провідний член руху за патріархальний устрій ПУКЦ; і ін. — Помер 16. 4. 1984 в Едмонтоні. Залишив дружину Лесю, сина Богдана, п'ять дочок: Оксану Енслен, Марію Гопчин, Галину Фріленд, Христину Хімка, Наталку Шкандрій і вісім уну-ків.

Посмертну Фундацію ЕУ зложили:

1. о. В. Тарнавський . . . . .	\$	200,—
2. По \$ 100,—: 1. д-р Б. Медвідський, 2. д-р І. П. Хімка і Х. Хомяк . . . . .	„	200,—
3. По \$ 50,—: 1. Я. і І. Іванусів, 2. В. Демчук, 3. В. і В. Кунда, 4. Г. Енслен і Дж. Корман . . . . .	„	200,—
4. І. і С. Кухаришин . . . . .	„	40,—
5. По \$ 30,—: 1. І. Лагола, 2. Г. і д-р М. Якимечко . . . . .	„	60,—
6. По \$ 25,—: 1. М. і О. Бойко, 2. д-р А. Горняткевич, 3. Н. Макух і С. Марин, 4. Я. і М. Росляк, 5. П. і М. Прокопів, 6. О. і Н. Цинцар, 7. Наталія Хом'як і Мирослав Шкандрій . . . . .	„	175,—

д-р ПАЛІЙ МИХАЙЛО  
Фундатор ЕУ — дол. 500,—



Палій Михайло, історик і бібліотекар, народився 22. 12. 1913 в Хоросткові, повіт Гусятин, Галичина, в родині Михайла і Палагни з дому Слободян. Одружений з Марією Бех, після її смерті з Любомирою О. Велигорською-Денисюк. Студії в: Геттінген і Міннеаполіс (історія), Денвер (бібліотекарство) і Канзас-Лоренс (історія Східньої Європи; докторат). Автор численних публікацій (між ними: Анархізм Нестора Махна, 1918—1921; Сіеттл 1977). Активний в громадському житті; член НТШ та інших українських і американських наукових товариств.

---

7. По \$ 20,—: 1. А. Енслен, 2. Е. Гопчин, 3. М. Базюк, 4. д-р М. і Р. Варениця, 5. проф. І. і д-р М. Кейван, 6. О. Гнатюк, 7. Л. Лобай, 8. О. Литвинець, 9. о. М. і М. Мартинків, 10. Л. Маркевич, 11. д-р Д. і О. Родинюк, 12. д-р Д. і М. Тодосійчук, 13. д-р І. Прокоп, 14. Я. і Р. Пристаецький, 15. Г. і М. Порохівник, 16. Я. Татчин, 17. о. Я. Федунік, 18. І. і І. Хома, 19. Д. Шульган, 20. Б. Берлад	400,—
8. По \$ 15,—: 1. І. і А. Бумбак, 2. д-р В. і М. Гирак	30,—
9. По \$ 10,—: 1. О. Батицька, 2. В. Бурак, 3. О. Віндик, 4. В. Гопчин, 5. Я. Говда, 6. С. Дроздовська, 7. Г. Зинич, 8. С. Климкович, 9. М. Кучер, 10. Л. Кукурба, 11. Д. Кубрак, 12. М. Лукша, 13. С. Масло, 14. О. Манастирська, 15. В. Маркевич, 16. О. Мазурок, 17. д-р Я. Онуферко, 18. Д. Осетко, 19. М. і Т. Стефанів, 20. С. Солтикевич, 21. М. Татчин, 22. В. Татчин, 23. П. Тодорук	230,—
10. По \$ 5,—: 1. І. Бойко, 2. Т. Варениця, 3. С. Войтів, 4. А. Градюк, 5. М. Когут, 6. Л. Соробей, 7. І. Федорів, 8. С. Хохла	40,—
Разом:	\$ 1.575,—
Вплачені перед тим особисто	\$ 942,—
Разом:	\$ 2.517,—

Список ч. 38

охоплює пожертви за 1983 рік, які надійшли безпосередньо або посередньо через наших Представників до НТШ в Сарселі продовж 1983.

З. Д. А.

*Балтімор*

УНС Відділ ч. 320 — Братства пресв. Трійці (до кінця 1983 \$ 1.429,—)	\$	51,—
«Самопоміч» — кредит. кооп.	„	200,—

*Лоренс, Кензас*

Денисюк-Палій Любомира — в пам'ять бл. п. Миколи Денисюка, Чікаго (див. «ВіС» ч. 25/63)	„	1.000,—
проф. д-р Палій Михайло	„	500,—

*Міннеаполіс — Ст. Пол*

Через інж. І. Яновича: Білецька Марія	„	5,—
Соловей Оксана	„	12,—
інж. Янович Іван	„	12,—
інж. Покотило Осип і Софія	„	1.000,—

*Монтклер, Н.-Дж.*

Белендюк М.	„	65,—
Коць Маріян і Марта	„	50,—

*Нью-Йорк*

Волчук Оксана	„	300,—
Денисенко Ольга	„	50,—
Н.Н. через «Самопоміч»	„	50,—
СУА — 64-й Відділ	„	450,—
«Ті, що греблі рвуть»	„	600,—

*Філадельфія*

Земляцьке Об'єднання Тернопільщини — за допомогу НТШ при редагуванні «Шляхами Золотого Поділля»	„	750,—
«Провидіння» — Укр. Кат. Орг-ція Америки	„	100,—
Тарнавський Остап і Марта	„	100,—

*Збірне*

Боффало — УККА, Допомогова Секція при Відділі	„	270,—
Бруклін — Кордуба В.	„	25,—
Валлінгфорд — інж. Зубаль Ярослав з родиною	„	250,—

Детройт — Кульчицька Фалина, в пам'ять чоловіка бл. п. інж. Євгена Гут-Кульчицького (див. «ВіС» ч. 25, стор. 43)	„	1,000,—
Джерсі Сіті — д-р Крамарчук Ірина	„	50,—
Йонкерс — Качмарська Анна	„	110,—
Мідлсекс — Стахів Денис і Мирослава	„	200,—
Монт Плезант — д-р Ігор Каменецький	„	40,—
Натлей Н.-Дж — Бачинський Юліян і Оксана	„	20,—
Ньюарк — д-р Миндюк Ярослав, Дарія і Христина (див. «ВіС» ч. 25, стор. 19)	„	950,—
Нью Гейвен — Витвицька Параскевія	„	100,—
Сан Франціско — інж. Лисько Александер	„	20,—
Трентон — д-р Гіль Зиновій	„	35,—
Чарльстон — д-р Овчаренко Марія	„	30,—
Чікаго — Гула Петро	„	20,—
НН. — Н. Н. (НТШ ч. 425)	„	200,—

*Замість квітів на могили:*

бл. п. Винницька Ірина — в пам'ять дружини вплатив Винницький Володимир, Філядельфія	\$	500,—
бл. п. Кос Роман, вплатила Турченко Христина, Філядельфія	„	50,—
бл. п. Олексишин Леонія — вплатив Гайда Михайло і Євфросина, Росліндейл Ма.	„	100,—
бл. п. Олесницька Софія — зложили: \$ 25,— мгр. Горо- динський Орест і Данута, Чікаго; по \$ 50,—: 1. Ключник Ірина з Каліфорнії, 2. мгр. Дарія Кузик з Трентону	„	125,—
бл. п. Решетука Іван — зложили Бачинський Юліян і Ок- сана з Натлей, Н. Дж.	„	25,—
бл. п. Рудь Теодора (1903—1983), учителька українських шкіл в Україні, Німеччині та Трентоні — зложили: \$ 25,— Лариса та Любомир Онишкевичі з Лоренсвілл, Н. Дж. По \$ 20,—: 1. д-р Богдан та Остап Корчмарики, Трентон, 2. Галина та Євген Обаранці, Трентон; 3. Ігор та Дарія Сеники. По \$ 10,—: 1. Всеволод Онишкевич, Принстон, 2. Александер та Ірина Семки, Трентон, 3. Олег та Ярослав Плиси, Трентон	„	115,—
бл. п. д-р Цегельський Євген (див. «ВіС» ч. 24, стор. 25) — зложив брат д-р Михайло Цегельський	„	500,—

КАНАДА

*Вінніпер*

Атаманюк Михайло	„	40,—
«КАРПАТІЯ» — Ощадно-кредитова Спілка	„	1,000,—
Навроцька Дарія — разом дотепер \$ 1,240,75, див. «ВіС» ч. 25, стор. 27)	„	1,000,—

### Гамільтон

Бродгед Дарія — в пам'ять батька бл. п. о. прот. Григорія Криштановича (див. «ВіС» ч. 25, стор. 22)	„	1,000,—
Об'єднана Українська Кредитова Спілка	„	500,—

### Едмонтон

Манастирська Ольга	„	100,—
о. д-р Сопуляк Михайло	„	500,—
мгр. Хом'як Михайло	„	416,25

### Монтреаль

Білокрилий Олекса, Христина і Ольга (спадок)	„	5,000,—
Борис Василь і Поляна	„	100,—
Луговий Ярослав	„	635,27

### Оттава

д-р Войчишин Іван і Юлія (разом дотепер \$ 1.700,—)	„	250,—
Данилюк Анатоль	„	500,—
д-р Осадчук Роман	„	100,—
інж. Сулима Михайло	„	250,—
Томашевський Василь	„	120,—
Фуголь Гери	„	50,—

### Судбури

Українська Кредитова Спілка	„	200,—
Українська Споживча Кооператива	„	50,—

### Торонто

Бригідер Іванна	„	50,—
Винницький Остап і Наталія (решта деклярації)	„	1,500,—
Гірна Ярослава (за машину крамниці «Плай»)	„	200,—
Головатий Мирон і Наталія (в пам'ять батьків — о. Якова і Богданни Тарнавських)	„	50,—
д-р Данилів Юрій	„	100,—
Закидальська Наталка	„	20,—
Зелена Марія	„	20,—
Клюфас Микола	„	50,—
Кушнір Омелян	„	500,—
Лихач Юстина	„	30,—
Макар Володимир	„	15,—
Макогін Григорій	„	100,—
Мох Іванна	„	50,—
НТШ-Канада	„	200,—

Увага: виказані у «ВіС» ч. 25 стор. 55 у розділі КАНАДА, Торонто дол. 200, вплачені д-р Стебельським Богданом є вплатою НТШ-Канада, на рахунок сплати декларації \$ 1.000,— від Канадійського НТШ на бенкеті у Missisaga 1980 року з нагоди 80-ліття проф. Володимира Кубійовича. Редакція

Ординець Теодор . . . . .	»	20,—
Решітник Дмитро і Марія . . . . .	»	100,—
мгр. Семенюк Володимир і Зіня . . . . .	»	50,—
Українська Кредитова Спілка при УНО . . . . .	»	1.500,—
мгр. Ольга Федейко — в пам'ять бл. п. мужа д-ра Ілярія Федейка (дотепер разом \$ 1.000,—) . . . . .	»	500,—
Федик Дмитро і син Юрій . . . . .	»	500,—
Церква св. Миколая . . . . .	»	500,—
Чорній Андрій і Ольга . . . . .	»	500,—
інж. Шологон Степан — Дургам . . . . .	»	350,—

### Збірне

Ванкувер — проф. Ревуцький Валерій і Валентина . . . . .	\$	100,—
Віндзор — Кредитова Спілка . . . . .	»	100,—
Йорктон — о. Гардибала Петро . . . . .	»	100,—
Калґари — д-р Малицький Олександр . . . . .	»	200,—
Ріджайна — Кредитова Спілка . . . . .	»	50,—
Тандер-Бей — Товариство «ПРОСВІТА» у Форт Вілліам . . . . .	»	500,—

### Замість квітів на могили:

бл. п. д-р Бойко Осип — зложили — по \$ 100,—: дочки — 1. Таня Мельник з мужем Романом; 2. Бойко Дана; 3. Прокопишин Осип, Чікаго. \$ 20,— Макух С. М. . . . .	\$	320,—
бл. п. Стрілецький Іван, Монреаль, зложили: по \$ 10,—: 1.Стрілецький Осип і Марта; 2. Дідух Михайло; по \$ 5,—: 1.Барабаш Софія; 2. Брикович Марія; 3. Гавриляк Володимир; 4. Король Степанія; 5. Луговий Юрій . . . . .	»	45,—
бл. п. Судчак Оріся з Роговських, Монреаль — зложила дочка Леся Чехут . . . . .	»	265,—

Увага: разом з проголошеними вже дол. 255,— (див. «ВіС» ч. 24 стор. 61) посмертна фундація бл. п. Судчак Орісі = \$ 520,—.

бл. п. інж. Сулима Михайло, Оттава — зложила Закидальська Наталія, Торонто . . . . .	»	10,—
--	---	------

\*

бл. п. Хархаліс Микола, Торонто — зложили:		
1. Ващуки — дочка Марта, зять Євген, внуки Роман і Зеня	„	100,—
2. Валигорський Ігор і Богданна	„	50,—
3. Закала Ольга	„	30,—
4. По \$ 25,—: 1. Мигаль Михайло та Ірина; 2. Лавришин Ярослав та Граїда	„	50,—
5. По \$ 20,—: 1. Шпак Степан, 2. Бігус Мирослав і Марія, 3. Бойцун Роман, 4. мгр. Гуцуляк Ераст, 5. Ганківський Аскольд і Рома, 6. мгр. Кальба Богдан, 7. Бугель Андрій і Галя, 8. д-р Соханівський Володимир, 9. Іванів Павло та Анна	„	180,—
6. По \$ 15,—: 1. Борис Юрій і Надя, 2. інж. Яція Богдан та Іванка	„	30,—
7. По \$ 10,—: 1. Цвик Ольга, 2. Градовська Олена, 3. Борис Євген і Олена, 4. Скорупський Володимир, 5. Проць Володимир і Ольга, 6. Юник Микола, 7. Франів Іван, 8. інж. Тарнавський Омелян і Олександра, 9. Пташник Дмитро, 10. Тарапацька Ольга, 11. Марущак Дмитро, 12. Сеньків Роман, 13. Горохович Антоніна, 14. мгр. Бойко Василь, 15. Когут Марія, 16. Закидальська Наталія, 17. Максимів Осипа, 18. Лека Мелетій	„	180,—
8. Федик Дмитро	„	9,—
9. По \$ 5,—: 1. Федчук Богдан, 2. Саламон Василь, 3. Микитин Нестор, 4. Геник-Березовський Роман і Дарія, 5. Каламунецький Степан	„	25,—
	Разом:	\$ 654,—

бл. п. Чабан Григорій — зложили: список жертводавців див. у цьому числі «ВіС» . . . . . \$ 250,—



бл. п. Шипайло Ольга Ярослава — з роду де-Дашинич Кульчицька — Торонто, зложили:		
1. інж. Микитюк Михайло	\$	100,—
2. По \$ 50,—: 1. д-р Яремко Іван і Мирослава, 2. мгр. Боднарук Ліда	„	100,—
3. Надрага Дмитро і Юстина, Трентон	„	37,—
4. По \$ 25,—: 1. Малицька Ірина, 2. Савка Михайло і Дарія, 3. Іванів Павло і Анна, 4. Тарнавський Омелян і Олександра, 5. Тарнавський Юрій і Уляна, Трентон, 6. інж. Шологон Степан, Дургам, 7. д-р Ковальський Микола і Олександра, 8. Бованко Олекса, Лейквуд, 9. о. Тарнавський Володимир і Степанія, Едмонтон, 10. Мочула Михайло і Ольга, Кліфтон	„	250,—
5. По \$ 20,—: 1. Бігус Мирослав, 2. Шафранюк Михайло і Ярослава, 3. Голод Марія, 4. д-р Бачинський Юрій, 5. Ганзі Гарпе, Лондон, Канада, 6. Еліїв Ярослав, 7. Олесницький Юрій і Люшена, Ньюарк	„	140,—

6. По \$ 15,—: 1. Реплянський Григорій і Марія, 2. інж. Вацик Василь, 3. Хархаліс Микола і Ярослава, 4. Петрашко Михайло . . . . .	„	60,—
7. По \$ 10,—: 1. Юркевич Марія, 2. Базилевич Ірина, 3. ред. Скорупський Володимир, 4. Федик Дмитро, 5. Прощів Володимир і Ольга, 6. Раделицький Роман і Адріана, 7. Горохович Антоніна, 8. Манастирський Іван, 9. Бейгер Богдан і Христина, 10. д-р Яворський Олекса	„	100,—
8. інж. Федюшко Ярослав . . . . .	„	5,—
Разом: . . . . .	\$	792,—
+ «ВіС» ч. 25, стор. 56 . . . . .	\$	105,—
Разом: . . . . .	\$	897,—

### ІНШІ КРАЇНИ

#### Австралія

Нортгам — мгр. Ярослав і Люба Микитюк . . . . .	\$	110,—
Сідней — СУА Відділ суспільної опіки — «писанка» і «коляда»	„	200,—
„ — о. Шевців Іван . . . . .	„	500,—

#### Аргентина

Буенос Айрес — д-р Василик і п-і Турчинська . . . . .	„	50,—
„ — Литвинович Богдан (з 1981) . . . . .	„	100,—

#### Бельгія

Гент — д-р Попович Володимир . . . . .	„	42,—
Траценіс — Крубич Ч. . . . .	„	7,—

#### Німеччина

Бад Сикінген — д-р В. Остгайм-Дзерович, в пам'ять батька д-ра Маркіяна Дзеровича . . . . .	„	500,—
Дюссельдорф — д-р Василь Блащак . . . . .	„	7,—
Мюнхен — В-тво Молоде Життя . . . . .	„	300,—
„ — д-р Мялковський Володимир . . . . .	„	60,—

#### Україна

Львів — замість квітів на могилу бл. п. Ірина Вільде — Дарія МАКОГІН-ПОЛОТНЮК вплатила мгр. Дарія Кузик, Трентон, ЗДА . . . . .	„	50,—
---	---	------

#### Франція

Маквілер — о. Когут Павло (1500 фр.фр.) . . . . .	„	200,—
Париж — д-р Витязь Борис . . . . .	„	25,—
„ — Казулон Лідія . . . . .	„	150,—
„ — д-р Піснячевська Леся . . . . .	„	15,—
Сарсель — проф. д-р Кубійович Володимир і Дарія . . . . .	„	3.215,64

## ЛУЧАНКО ОСИПА

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—



Лучанко Осипа, народилася 13 жовтня 1901 в Тернополі, Зах. Україна, в родині Івана й Павлини Василичин. Маючи 20 років одружується з учителем Антоном Шустакевичем. Разом з ним емігрує до Детройту в ЗДА. Заложили власну крамницю, згодом ферму овець і курей у Понтяк під новим прізвиськом Шуст. 1958 умирає перший чоловік. Осипа переноситься до Монреалю, потім до Віндзору, де одружується вдруге з учителем з Галичини Дамянном Лучанком. Живуть разом до 1980 р. Після смерти другого чоловіка заломалася, захворіла важко й померла 23 січня 1982 у Віндзорі, Канада. Любила музику, спів, радо брала участь в товариському й громадському житті.

---

### КВІТИ, ЩО НЕ В'ЯНУТЬ

Поширюйте і наслідуйте висококультурну ідею

вшанувати пам'ять померлих:

Рідних, Приятелів, Знайомих, Громадських діячів

складаючи

замість квітів на Їхні могили

пожертви на

ПОСМЕРТНІ ФУНДАЦІЇ ЕУ

---

До історії Д О М У — Н Т Ш — С А Р С Е Л Ь у Франції  
1950—1984

Спогади — коментарі — документи

П О Ч А Т К И

Науковий осередок НТШ у Франції зорганізовано в роках 1950—51 завдяки щедрій допомозі архієпископа Кир Івана Бучка. Його приміщено у північно-східній периферії історичного містечка Сарсель, яке в 1954 р. рахувало 8.000 мешканців. У роках 1960—70 Сарсель розбудовано і він виріс до величини середнього міста на північ від Парижу (в сусідстві Сен Деніс, де короновано і поховано французьких королів); у 1982 р. він мав уже 53.000 мешканців.

Будинок, в якому примістилося НТШ в Європі після переходу з Німеччини до Франції, закупила для НТШ Конгрегація для Східніх Церков у Римі в 1950-му році завдяки великій прихильності тодішнього префекта Конгрегації кардинала Тіссерана. Старовинний, понад 200-літний, будинок з грубезними мурами, двоповерховою пивницею, з якої з долішнього погребу колись провадив тунель до сусіднього паризького форту Екуан. Це був замочок («шато») для мисливців диких качок («сарсель» по французьки «качка», а герб міста «труа сарсель» — «три качки») перебудовано згодом на готелик з 25 кімнатами, спільними туалетами та вмивальнями. В часі передачі будинку для НТШ майже в кожній кімнаті була біжуча вода, але тільки холодна, бо крани на теплу воду вже не функціонували і, до речі, не функціонують донині. Центральне ogrівання діяло вугіллям, згодом перероблено на оливу.

Позитивом сарсельського об'єкту є його розташування: пів години їзди автобусом до паризького метро — Порт де ля Шапель, або залізницею до станції — Гар де Нор. При об'єкті є великий, гарний яринно-овочевий город (около 3.800 м<sup>2</sup>), нині цінна будівельна парцеля. З неї колись виходила головна брама на вул. Жан Жак Руссо, з другої сторони якої простягалися кілометрами поля й сади ген до сусідських громад. Частина цієї парцелі (див. ситуаційний плян — в продовженні головного будинку до вул. Жан Жак Руссо) продано вже перед роками, а сади й поля зайняло місто Сарсель. Тепер біля будинку НТШ постали комплекси різних шкіл та виросли мешканеві й індустрійнi квартали.

Будинок НТШ у Сарселі підшукав і зремонував його дипл.-інж. (агроном) Роман Файгель (ЛЧ), який тоді перебував у Франції, а два роки пізніше виїмагував до Торонто. Він привів до ладу город, розмістив перші грядки, розмножив курей і кроликів, щоби — жартував він — «професори мали на зупку і на м'ясо!» і захоплено змальовував картину самовистачального гуртожитку науковців.

І справді першого року мешканці поділили між собою грядки й кожний старався плекати свої улюблені сортименти городини і квітів: хто огірки,

ПОЛЯНСЬКИЙ ІВАН І МАРІЯ  
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—



Полянський Іван, селянин, народився 1877 в с. Чистогорб, повіт Сянік, Галичина. 1918 співпрацював з о. Пантелеймоном Шпилькою з Вислока Великого і Андрієм Киrom з Команчі в орг-ції Лемківщини і в творенні т. зв. «Команецької Республіки». Господарював у рідному селі до часу, коли «Польська Людова» виселила його 1947 до с. Подільці, повіт Рудки, де він і помер того ж 1947 року. Перед Першою світовою війною одружився з Марією, з дому Вісліцка, уродженою 1879 в с. Ославиця, повіт Сянік; померла 1951. Мали трьох синів: Василя, Михайла й Івана, — та чотири дочки: Анну, Анастасію, Юлію й Еву.

Посмертну фундацію ЕУ зложили в пам'ять своїх найдорожчих батьків діти: Іван і Юлія, які після 2-ої світової війни поселилися в Америці.



хто малини, хто помідори, а проф. Янів троянди для своєї дружини Софії! Швидше ніж у СРСР, вже другого року, «колгоспна» система у Сарселі почала занепадати. Ще десятки літ вигляд городу рятував у міру своїх фізичних сил, але вже в «капіталістичній» системі, довголітній адміністратор-господар дому професор-природознавець Теодосій Волошин зі своєю дружиною Серафимою. Трохи старалися допомагати їм (нешкідливо!) в городі під час обідньої перерви проф. Аркадій Жуковський (пристрасний любитель котів і в тому конкурент проф. Кубійовича) і проф. Василь Маркусь під час свого довшого чи коротшого побуту в Сарселі. З упливом часу город занепадав і редактор Ольга Кузьмович у симпатичному репортажі в «Свободі» слушно писала про НТШ-Сарсель: «Там, де стежки травною заростають»...

Так то само життя перекреслило утопійні пляни самовистачального осередка як нереальні. Тільки свіжо що пережиті жажіття війни й роки після неї зі стратою «стріхи над головою» могли родити такі фантазії й роботи Сарсель притягаючим для спрагнених своєї праці науковців.

Поза тою фантастичною спробою Файглоня (так «по-лісо-чортівському» ми називали інж. Р. А. Файгеля) використати город, мешканці Сарселью мусіли жити й живуть донині надзвичайно твердо і скромно, — по спартанськи: однокімнатні приміщення — більші на партері й першому поверсі для дво-і три-членних родин; маленькі мансарди-келії для самотніх, немов у монастирі. Місячна платня, яка ніколи не дорівнювала мінімумові екзистенції у Франції, давала змогу на силу існувати тільки завдяки — від початку донині — організованому спільному харчуванню на полуденки; сніданки й вечері організував й організує собі кожний сам.

У плянах основників наукового центру в Сарселі стояла візія-взір польського «Рапперсвіль» у Швейцарії. У перших роках були пляновані й приміщені:

#### А. Клітини системи НТШ:

1. Централья чотирьох Відділів НТШ — в ЗДА, Канаді, Австралії і Європі, та Історично-філософічна Секція.
2. Осідок НТШ у Європі з інститутами:
  - а) Ін-т національних дослідів,
  - б) Ін-т Енциклопедії Українознавства.

#### Б. Клітини поза системою НТШ:

1. Делегатура Українського Вільного Університету з Інститутом Заочного Навчання — ІЗН при УВУ (до 1956).
2. Комісія Допомоги Українському Студентству — КОДУС (до 1982),
3. Централья Українського Християнського Руху — УХР.

Вище названі інституції потребували приміщень не тільки для свого персоналу й їхніх родин, але теж для бюр працівників (багато з них були заняті в кількох інституціях), як теж для своїх архівів, бібліотек і т. п. Тільки недавно пережита мешканева нужда в Німеччині і взагалі в знищеній Європі (після 2-ої світової війни) могла якийсь час задовільняти яву про достатне приміщення в Сарселі.

Сарсель був «переповнений» від першого року; побіч інституцій, їхніх бюр і бібліотеки, мусіло жити в ньому 20, іноді 25 осіб. Тому не диво, що деякі мешканці вже після кількох місяців, інші після кількох літ резигнували з побуту в «шато»; ще інші відходили природно у вічність. Ця сама доля стрічала деякі установи. Тіснота в Сарселью з бігом часу відпружувалася. Сьогодні значно поширила свої приміщення редакція ЕУ/2 і АЕУ/2. Останніми роками були завжди дві-три кімнати «гостинні», тобто стояли до диспозиції працівників-гостей, які тільки на довший чи коротший час могли прийхати до Сарселью.

П Л Е С К У Н ЯРОСЛАВ І АННА  
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—



Плескун Ярослав, робітник, народився в с. Литвинів, повіт Підгайці, Галичина. Підчас 2-ої світової війни на примусових роботах в Німеччині. 1947 виїхав, як сирота, до Америки, де покликано його до війська; 1951—53 перебув Корейську війну. Після повороту заложив власне підприємство. 1957 одружився з Анною, з дому Дідик, народжена в с. Шишківці, повіт Борщів, Галичина. Мають доню Лесю. Від 1974 П. на емеритурі.

ПЕРЕД ТРИДЦЯТИ РОКАМИ МИ ПИСАЛИ:

*Чи потрібно нам підтримувати Сарсель і чи конечно мусить бути в Європі такий осередок?*

За позитивне вирішення цього питання промовляють, на нашу думку, повністю такі міркування.

САРСЕЛЬ ТРЕБА НАМ ПІДТРИМАТИ,

бо найважливішим завданням політичної еміграції є зберегти вільну духовість спільноти: забезпечити можливість говорити про українські справи — ніякими чужими силами чи впливами незв'язаної — наукової правди!

Коли в теперішніх умовах поневоленої Батьківщини неможлива будь-яка творча праця, спрямована на розквіт духової енергії української нації й навіть немає можливості вільно зберігати дотеперішні культурні надбання, — коли науку, найкращий вияв духовости кожної спільноти, запряжено там до воза режимної, чужої нам, доктрини і політичної, ворожої нам, пропаганди, — то обов'язком тих, що втекли від окупанта, є перейняти на себе і в міру найкращих сил розв'язати це велике завдання. Це буде також посередня співучасть у змаганнях за самостійність, бо передумовою кожної визвольної політики і боротьби є живий, вільний дух спільноти!

## САРСЕЛЬ ТРЕБА НАМ ПІДТРИМАТИ,

щоб виконати наш потрійний обов'язок, зумовлений нашим перебуванням на еміграції.

По перше: протидіяти процесам відчуження від українства нашого тут вже наростаючого покоління; для цього треба творити організаційні форми й інституції та наповнити їх змістом, який природно пов'язував би його з країною походження його батьків; такі установи створюються і треба їх підтримувати, зокрема їхні надбудови-завершення; як еміграція після першої світової війни створила й утримувала УВУ і Подебради, так сьогодні треба забезпечити Сарсель.

По друге: мобілізувати прихильників і публічну opinie світу на допомогу боротьбі за незалежність Батьківщини; мова суворої наукової правди і наявність цінних культурних надбань є і будуть для цього найпереконливішими й найуспішнішими засобами.

По третє: плекати свідомість і практичну дію інтегруючих, загальнооб'єднуючих, для цілої спільноти корисних починань, бо емігрантський побут ховає в собі негативні тенденції до самовинищуючої боротьби на тлі різних внутрішніх — другого значення — спорів. Такими інтегруючими намаганнями й працею, що її плодами завжди і досі могла користуватися вся без винятку українська спільнота, була понад 85-літня праця Наукового Товариства ім. Шевченка; на нас лежить обов'язок цю неоціненну традицію підтримати, продовжити, не дати їй впасти і в міру наших найкращих сил і можливостей розбудувати; вже тепер це може бути великою допомогою в боротьбі, а в слушний час це можуть бути найкращі дари, що їх ми зможемо принести для відбудови матеріально і духово сплюндрованої Батьківщини.

## МИ ПОВИННІ ДОПОМОГТИ ПІДТРИМАТИ САРСЕЛЬ,

бо Сарсель постав саме з відчуття глибокої конечности всього, сказаного вище, і підтримується свідомістю безпосередніх його творців і прихильників зробити все можливе, щоб зберегти цю позицію навіть у найгірших обставинах, до границь моральної і матеріальної витривалости при такого роду праці.

Сарселеві раз-у-раз загрожує небезпека ліквідації, передусім через брак морального й матеріального зацікавлення ширшого загалу його долею. Ті, хто пішли в Сарсель — на цей дуже важливий відтинок нашого національного фронту боротьби — мусять мати почуття моральної опори в суспільності, почуття свідомости, що вона оцінює їхню віддану працю. Це зрозуміння має виявлятися конкретною конечною допомогою.

Без цього ніхто не має права засуджувати людей на умови найгіршого животіння роками в однокімнатному мешканні для родини, при 57 (п'ятдесят семи!) долярах місячної — і то нічим і ніким не забезпеченої навіть на один місяць — платні; ця платня далеко не досягає мінімуму екзистенції найгірше оплачуваного робітника у Франції. При цьому половина наукових працівників, мешканців Сарселю, мусить заробляти на прожиток поза системою НТШ і тільки поза заробітковим часом може присвятити себе питанням, безпосередньо зв'язаним з наукою. Алеж завданням Сарселю мусить бути наукова діяльність і науково-видавнича продукція.

д-р СТЕФАНІВ МИХАЙЛО  
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.000,—



Стефанів Михайло, д-р хемії, народився 1907 в Нижнєві, повіт Товмач, Галичина. 1949 закінчив фармацевтичні студії на ун-ті в Ерлянгені, Німеччина; ступінь д-ра хемії набув на УТГІ 1965. Емігрував до ЗДА з дружиною 1951. Працював у фармацевтичній фірмі Гоффман ля Рош в Натлі Н. Дж. Член НТШ, ТУІА, фармацевтичної Секції УЛТПА і ін. Помер 30 вересня 1980.

П'ять років дотепер животіє Сарсель без забезпеченого навіть одномісячного бюджету, зданий на ласкавий хліб випадкових пожертв і датків; йому тепер загрожує повільне нидіння, а то й повна ліквідація, якщо публічна опінія української еміграції негайно не здобудеться на пекучу конечність:

забезпечити САРСЕЛЬ мінімальним бюджетом  
ОДНІЄЇ ТИСЯЧІ долярів на місяць!

ЧИ КОНЧЕ НАУКОВИЙ ОСЕРЕДОК НТШ МУСИТЬ БУТИ В ЕВРОПІ?

Місто Сарсель у Франції було, е і залишиться в Європі. Але Сарсель як науковий осередок НТШ може бути, без цієї назви, перенесений у будь-яке інше догідне місце. Ця теоретична можливість може брати до уваги тепер тільки ЗДА або Канаду. Нині питання перенесення сарсельського осередку чи його ліквідації і створення такого нового осередку в ЗДА або в Канаді нереальне й недоцільне з чисто технічно-фінансових причин: за тисячу долярів на місяць не можливо утримати такий осередок і вести таку діяльність ні в ЗДА, ані в Канаді, не кажучи вже про дуже складне питання приміщення.

Тож не вільно нам легкодушно допустити до упадку Сарселю, бо вдруге починати й наново пробувати утримати такий осередок ледве чи міг би ще будь-хто наважитися; і це було б безприкладне марнотратне витрачання нагоди, часу й матеріяльних засобів.

МИ ПОВИННІ РОЗБУДУВАТИ САРСЕЛЬ!

(«Сарсель» — інформаційна брошура, Париж 1955, стор. 9—11)

## СИТУАЦІЯ СЬОГОДНІ

### Записка «про меморія»:

... з наради, яка відбулася 23 вересня 1983 в канцелярії Владики Михаїла Гринчишина в Парижі, і в якій взяли участь: Кир Михаїл Гринчишин, проф. В. Кубійович, проф. В. Янів, проф. А. Жуковський, проф. В. Маркус і д-р А. Фіголь.

Після виміни інформацій й загальної дискусії над сучасним станом Сарсельського осередка НТШ, його завданнями й можливостями їх здійснити, нарада прийшла до наступних стверджень:

1. Існує конечна потреба забезпечити дію НТШ-Сарсель на дальше майбутнє щонайменше на протяг найближчих 10 до 15 літ. Це потрібне передовсім для закінчення ЕУ/2 (українське видання, том 10-й + 11-й доповнення, еррата, фундатори) і для АЕУ/2 (англомовне абеткове видання в 5-ти томах а 1.000 сторін) що його в же реалізує НТШ в Європі у співпраці з КІУС-ом (Канадський Інститут Українських Студій в Едмонтоні). Манускрипт першого тому АЕУ/2 вже зданий до друку у в-тві Торонто Юніверсіті Пресс і появиться при кінці 1984 року.

2. Редакційна нарада Інституту і НТШ в Сарселі в липні 1983 та засідання правління КФУС (Канадської Фундації Українських Студій, яка допомагає Інституту фінансувати редакційні, а передовсім продукційні кошти АЕУ/2) в серпні 1983 у Венкувері — прийняли наступне рішення:

а) Фундація постачає фонди на закуп компютора для Сарселю і на платню для працівника-фахівця для обслуги цього мікрообчислювача, подібного до того, що вже заінстальований і працює рік у перекладацькому бюро редакції АЕУ/2 в Торонті; ця особа виконувала б також обов'язки секретаря та координатора технічних аспектів праці редакції АЕУ/2 у Сарселі.

б) Інститут вишле на свій кошт до Сарселю проф. Павлюка, як повнозатрудненого і проф. Мигула, як неповнозатрудненого (два дні на тиждень) працівників при редакції АЕУ/2 в Сарселі.

Постанови під а) і б) будуть реалізовані тільки тоді, якщо:

в) Сарсель прийме на свій кошт до праці повнозатрудненого бібліотекаря, для впорядкування й ведення бібліотеки в Сарселі як невід'ємної передумови ефективної й високоякісної праці редакції АЕУ/2 для виготовлення манускрипту до всіх п'яти томів. Це мала би бути молода й енергійна людина, якщо тільки можливо, й тому бюджетна позиція цього посту поважно обтяжуватиме Сарсель.

Практика перших літ редагування манускрипту АЕУ/2 виявляє без сумніву, що за даних, для нас можливих, умов закінчення виготовлення манускрипту забере ще мінімум 10 до 15 літ часу. На маргінесі цього ствердження треба пригадати, що великі світові в-тва подібних енциклопедій потребують 5—7 літ на появу перевидань своїх вже «готових» творів при величезних штабах людей з модерним технічним влаштуванням.

3. Усі три установи — Сарсель, Інститут і Фундація творять для справ АЕУ/2 одну цілість і змагають до якнайбільш гармонійної й ефективної співпраці. Для цього були прийняті ряд додаткових постанов й організаційних міропринять.

СЕНИШИН МИКОЛА  
Фундатор ЕУ — дол. 500,—



Сенишин Микола, робітник, народився 1904 в місті Бібрці (біля Львова), Галичина. 26-літнім юнаком приїхав до Канади (1930); у Гамільтоні вступив до т-ва «Просвіта»; був діяльним у театральному аматорському гуртку. Згодом перенісся до Ошави, де підчас війни працював у війсьній індустрії. Дальше активний у громадському житті: член відділів УНО, КУК, УНСоюзу та ін. громадських орг-цій. Жертвенний на різні загальнокультурні й національні потреби.



4. Щоби Сарсель міг як слід вив'язатися з прийнятих на себе зобов'язань, він мусить розв'язати дві головні проблеми: а) справу приміщень нових працівників і їхніх бюр у Сарселі, б) підшукати відповідну особу на бібліотекаря; в цій останній справі зроблено вже перші кроки й пер-трактації ведуться вже з трьома партнерами; ці вступні розмови вже виявляють велику ускладненість розв'язки цього питання.

5. У справі невідкладного ремонту будинку НТШ в Сарселі були передані Владиці Михаїлові в травні ц. р. перші провізоричні кошториси. Їхня реалізація стає сьогодні невідкладною пекучою konieczністю. Але наради є тої думки, що навіть найдалш ідучі інвестиції в ремонт вже понад тридцять літ уживаного будинку не можуть розв'язати нашого конечного і невідкладного запотребування в приміщеннях. Тому наради розглянули ще дальший проект:

6. Будова двох трикімнатних помешкань, з мінімальним конечним «комфортом» — кухні, лазнички, туалети, ogrівання і т. п. на терені городу (де є для цього подостатком місця) в Сарселі. Форма: це т. зв. «пріфабрікейтед билдінгс». Ця ідея знайшла загальне одобрення учасників нарад.

7. Фінансування обох проектів: ремонту старого будинку й будови нових приміщень вимагають негайних підготовчих кроків, передовсім збирання точних оферт, проектів, кошторисів і т. п. На їхній базі треба шукати джерел покриття запланованих коштів. Як перший крок рішено звернутися

з допомогою Владики Михаїла до власника будинку й посілости в Сарселі — до Священної Конгрегації в Римі. Дальше рішено, що НТШ-Сарсель буде шукати можливостей як мога найбільше партиципувати в реалізації обох проєктів.

Вже після нарад в порозумінні з Владикою Михаїлом рішено просити за Його ж посередництвом Священну Конгрегацію в Римі, щоби в часі 26—28 жовтня ц. р. відбути спільну конференцію, в якій з нашої сторони взяли би участь: Владика Михаїл, проф. А. Жуковський і д-р А. Фіголь. Сарсель, 25 вересня 1983.

За згідність:

(—) А. Фіголь



Інформуючи Секретаря Конгрегації для Східніх Церков у Римі, архиеп. Мирослава Марусина про конференцію з Кир Михаїлом (про що говорить «про меморія» вгорі) Президія НТШ-Сарсель в листі від 25-го вересня 1983 подала ще наступні важливі загальні аргументи й міркування, чому науковий осередок НТШ в Сарселі конечне розбудувати:

«Усі заінтересовані чинники прийшли до висновку, що Сарсельський осередок НТШ, який вже діє понад тридцять років, повинен дальше існувати з огляду на його незакінчені чи розпочаті великі завдання (див. окрема записка), як також з уваги на загально-українські потреби.

Зокрема ми враховуємо, що у Франції і Західній Європі є потреба діяльності такої установи для рівноваги й доповнення того, що існує в Америці. Разом з науковими осередками в Мюнхені й Римі, сарсельське НТШ є необхідним звеном для нашого культурно-духового перетривання в обличчі того, що діється з українською культурою і духовністю на рідних землях.

Так само, видається нам, що еміграційна спільнота у Франції, зокрема її стрижень — Українська Католицька Церква — потребують такої інтелектуальної станиці як Сарсель. Це дуже добре відчуває Кир Гринчишин, який з великим заінтересуванням і праґматичним ентузіазмом готовий нам допомогти і з нами співпрацювати.

Наш науковий центр має шанси виповнити у майбутньому більше, як досі, і свою функцію серед чужинецького, зокрема франкомовного світу. Для цього, щоби забезпечити дальше існування Сарсельського осередку, ми робимо зусилля, щоб проблему фізичного влаштування (будинок) і людських ресурсів (персонал) так розв'язати, щоби Сарсель міг діяти на довшу мету.

Ми свідомі, що в цьому головним чинником мають бути наші власні зусилля. Однак потребуємо також не менше виrozumіння й прихильности, але й практичної співдії та допомоги Священної Конгрегації, завдяки якій значною мірою осередок був заснований та досі діє».



З початком листопада 1983 Президія НТШ одержала відомість про можливість набуття на власність парцелі з будинком від нашого безпосереднього сусіда п. Польного. Після відповідних консультацій рішено зробити всі можливі заходи, щоби згаданий об'єкт купити. Вирішними при цьому були два аргументи:

1. Об'єкт купна є безпосереднім продовженням нашої теперішньої поєднаності й має зовсім новий і з потрібним комфортом влаштований будинок; це одноразова нагода, яка не повториться.

2. Купно цього об'єкту куди краще й раціональніше розв'язує проблему побудови апартаментів («п'рифабрікейтед билдінгс») на нашій теперішній площі, про що була мова у записці «для пам'яті» з вересня 1983.

## ПРОБЛЕМА ВЛАСНОСТІ

У час перенесення осідку НТШ з Мюнхена до Сарсель французьке законодавство не дозволяло чужинецьким товариствам набувати на власність нерухомості у Франції. Тому власником будинку в Сарселі стало «ад гок» створене товариство (правна особа) під назвою —

Service Social Ukrainien en France  
Українська Суспільна Опіка у Франції

Це товариство складається з членів — французьких громадян — українців і французів, при чому очолював його: 1950—1983 монсіньор Декамп, тепер монсіньор Маршасон, оба офіційні представники Французької Католицької Церкви

Останні Загальні збори т-ва в 1983 році в Парижі вибрали крім голови Маршасона, почесним головою еп. Михаїла Гринчишина а заступником голови проф. Аркадія Жуковського. Змінилося теж французьке законодавство: закон ч. 81-901, з дня 9 жовтня 1981 надав чужинецьким товариствам право набувати на власність нерухомості у Франції. В цей спосіб набутий новий будинок при вул. Босежур ч. 6 є повною власністю НТШ. Ціна купна цього об'єкту з нотаріальними й іншими коштами вносить 721.715 фр.фр.

Рівночасно успішно закінчилися старання Президії НТШ перед Конгрегацією для Східних Церков у Римі, щоби дотеперішній об'єкт — будинок і город при рю де Бов ч. 29 в Сарселі — перейшли на власність НТШ. Відповідне письмо Конгрегації, за підписом кардинала Рубіна й архиеп. Мировслава Марусина містимо в цьому ч. «ВіС».

Так після 35 років життя в комірному, НТШ в Європі в 1984 році, одержало на власність поважну нерухомість, що її вартість сьогодні фахівці оцінюють на 5—6 мільйонів фр. фр. Очевидно, ця власність вимагає інвестицій (ремонт будинку, огорожа городу, направа каналізації і т. п.). Ми сподіваємося, що наші приятелі прийдуть нам з допомогою й ми зможемо відповідно влаштувати нашу власну хату!

Редакція «ВіС»

# С А Р С Е Л Ь

## НАУКОВИЙ ОСЕРЕДОК НТШ В ЕВРОПІ В МІСТІ САРСЕЛЬ БІЛЯ ПАРИЖУ У ФРАНЦІЇ

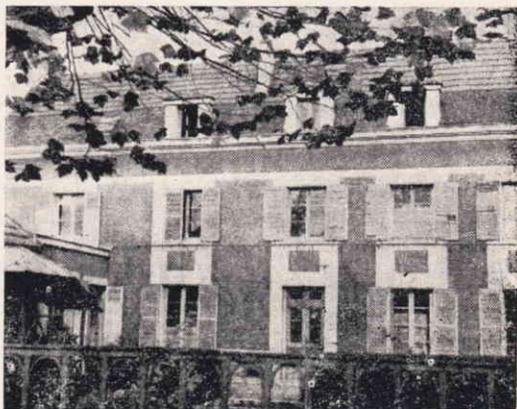
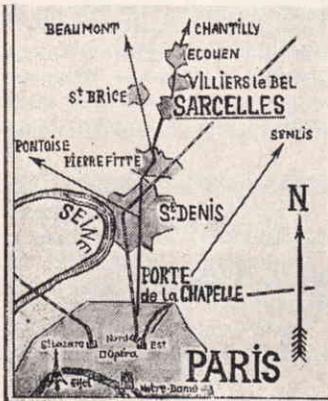
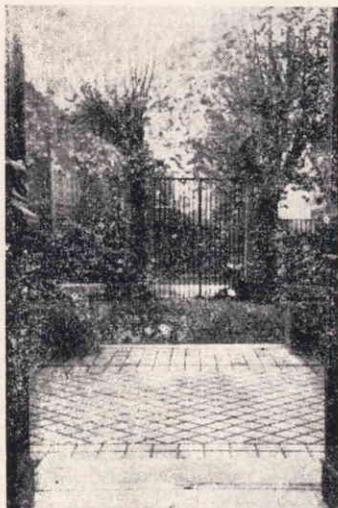
Société Scientifique Ševčenko 27, rue des Bauves, Sarcelles (S. et O.) France  
Телефон: ч. 582, Sarcelles

Назва стародавнього французького міста САРСЕЛЬ, положеного на північ від Парижу, стала синонімом наукового осередку НТШ в Європі. Ця назва відома вже нині серед найширшого загалу української еміграції і є точно означеним поняттям для кожного, хто цікавиться нашим культурним життям поза межами Батьківщини.

Науковий Осередок НТШ в Сарселі зорганізовано на весні 1951 року завдяки щедрий допомозі Іх Екссцеленції Архисп. Кир Івана Бучка.

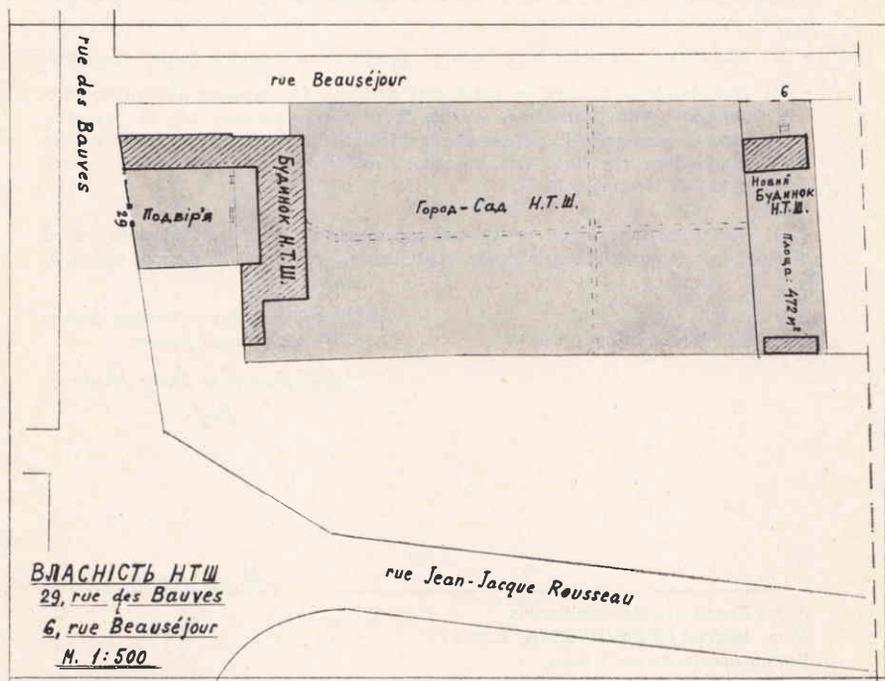
Двадцять хвилин їзди автобусом (лінія ч. 268 на Вільє ле Бель або Екуан з останньої станції паризького метро Порт де ля Шапель, через місто коронації й поховання французьких королів Сен Дені) відділяє Сарсель від Парижу. Сполучення зручне; протягом приблизно однієї години можна з Сарселею досягти майже кожної частини Парижу.

На фото: ліворуч — вхідна брама до будинку НТШ; внизу — схематичний план положення Сарселя і вигляд будинку НТШ спереду.





Новий будинок НТШ-Сарсель при вул. Босежур ч. 6



Загальний ситуаційний план старого й нового будинків



SACRA CONGREGATIO  
PRO ECCLESIIS ORIENTALIBUS

00193 Roma, 25 aprile 1984  
Via della Conciliazione, 34

PROT. N. ... 285/74 ...

Mentionem facias, quæso, huius numeri in tua responsione  
Si preza di citare questo numero nella risposta

Eccellenza Reverendissima,

Con riferimento alla riunione per la proprietà di Sarcelles che ha avuto luogo il 20 febbraio scorso presso questa Sacra Congregazione, mi prego comunicare all'Eccellenza Vostra Reverendissima quanto segue :

- La Società Scientifica Shevchenko, fondata nel 1873 a Lviv (Leopoli), dal 1947 ha la sua sede a Parigi-Sarcelles, grazie anche ai generosi aiuti della Sacra Congregazione per le Chiese Orientali.
- Canonicamente dipendeva dalla Sacra Congregazione per le Chiese Orientali, come proprietà ecclesiastica.
- Dal punto di vista della legge civile appartiene al "Service Social" francese.
- Nel vivo desiderio di dare le sufficienti garanzie per svolgere l'opera secondo le intenzioni della fondazione, questa Sacra Congregazione, con la presente, autorizza il passaggio di proprietà alla "Società Scientifica Shevchenko" con la raccomandazione che tutto sia sistemato in conformità alla legge civile vigente (Nº 81-901 del 9 ottobre 1981).

Con i migliori auguri per lo sviluppo autonomo di codesto glorioso centro di studi, mi valgo dell'occasione per confermarmi, con sensi di distinto ossequio,

dell'Eccellenza Vostra Reverendissima  
dev.mo nel Signore

*Włodzisław Łan. Pańko*  
Prof.

-----  
A Sua Eccellenza Reverendissima  
Mons. Michael HRYNCHYSHYN, C.SS.R.  
Esarca Apostolico per i fedeli  
Ucraini di rito bizantino in Francia  
186, Boulevard St Germain  
75006 - PARIS, France

*T. Włodzisław Łan. Pańko*  
Segr.

Прот. номер 285/74

(При відповіді проситься подавати цей номер)

Преосвященніший Владико,

покликуючись на засідання, яке відбулося минулого 20-го лютого при цій Священній Конгрегації в справі власности Сарселю, маю шану повідомити Ваше Преосвященство про слідуєче:

- Наукове Товариство ім. Шевченка, основане 1873 року у Львові, має від 1947 року свій осідок в Сарселі біля Парижу; це сталося між іншим також завдяки щедрій допомозі Священної Конгрегації Східніх Церков.
- Канонічно (власність Сарселю) залежала від Священної Конгрегації для Східніх Церков, як власність церковна.
- З погляду цивільного права належить вона до французької «Соціальної Служби».
- Гаряче бажаючи запевнити умовини, щоби діяльність фундації (НТШ) розвивалася згідно з її цілями, Священна Конгрегація авторизує оцим письмом перехід власности (Сарселю) на Наукове Товариство ім. Шевченка з тим, що все буде полагоджено згідно з обов'язуючим цивільним правом (номер 81-901 від 9 жовтня 1981).

Бажаючи найкращого автономного розвитку цього славного центру студій, користаю з нагоди і висловлюю глибокі почуття пошани

Вашому Найдостойчішому Преосвященству  
відданий у Господі

(—) *Владислав Кардинал Рубін*  
Префект

(—) † *Мирослав Марусин*  
Секретар

---

До Йх Ексцеленції Преосвященнішого  
Владика Михаїла ГРИНЧИШИНА, ЧНІ  
Апостольського Екзарха для вірних  
Українців візантійського обряду у Франції  
186, Бульвар Ст. Жермен  
75006 — ПАРИЖ, Франція

інж. ЛИТВИНЕЦЬ РОМАН І ОЛЬГА

Фундатор ЕУ — дол. 500,—



Литвінець Роман, інж. будови шляхів, пластун, б. член ОУН і старшина 1-ої дивізії УНА, народився 4. 9. 1925 у Войнилові, повіт Калуш, Зах. Україна. Академічну гімназію закінчив у Львові 1943. Того ж року зголосився до дивізії. 1948 переїхав до Едмонтону, закінчив студії й працював у департаменті шляхів Альберти. Помер 8. 11. 1975. Ольга, з дому Паньків, економістка, народилася у Львові. 1964 емігрувала до Торонта, 1966 одружилася в Едмонтоні, де крім фахової праці активна в гром. і культ. житті укр. громади.

Посмертну фундацію ЕУ вплатила дружина Ольга.



Соневецький Леонід, *Студії з історії України. Записки НТШ. Том 202. Праці історично-філософської секції. Париж—Нью-Йорк—Сідней—Торонто, 1982. 311 стор.*

Д-р Юліян Мовчан, лікар і журналіст, критик і письменник. (У сімдесятиліття). Медичний Архів. Бібліотека УЛТПА. Чикаго, 1983. 138 стор.

Янів Володимир, *Студії та матеріали до новішої української історії. II. Видання УВУ. Серія: Монографії, ч. 16, т. II. Мюнхен, 1983. 343 стор.*

*Українські поселення. Довідник. Ред. Кол.: А. Мілянч, В. Бандера, І. Лицар праці і обов'язку. Збірник присвячений пам'яті проф. Олександра Лотоцького-Білоусенка. За редакцією Богдана Гошовського. Видання НТШ, Бібліотека Українознавства ч. 48. «Свщан-Зілля», Торонто—Нью-Йорк, Р. В. 1983. 190 стор.*

Багмет Андрій, *Словник синонімів української мови. Том I: А-П. Видання НТШ. Пам'ятки української мови й літератури. Том IX. Нью-Йорк—Париж—Сідней—Торонто, 1982. 465 стор.*

*Літературні процеси після другої світової війни. Огляди і вибрані питання української та інших літератур. Записки НТШ. Том 195. Філологічна секція. Філядельфія—Нью-Йорк, 1982. 256 стор.*

Kosyk Wolodymyr, *La Politique de la France à l'égard de l'Ukraine. Mars 1917 — Février 1918. Université de Paris — I Panthéon-Sorbonne. Publications de la Sorbonne, „Série Internationale“ no. 13. Paris, 1981.*

## ДАЦИК ІВАН

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 5.931,89



Дацик Іван, учитель, громадський діяч, народився 30. 3. 1897 р. в селі Козівці, повіт Тернопіль, Галичина, в селянській родині. Дитиною втратив матір; дідо був його опікуном, бо батько одружився вдруге. Народню школу закінчив у рідному селі; навчання в гімназії в Тернополі перервала світова війна. Служив в Українській Галицькій Армії (УГА). Після війни кінчав середню освіту в учительській семінарії. Ізза польських шикан не дістав посади й був змушений покинути рідні землі; 1928 емігрував до Канади. Відразу включився в розбудову українського життя: співорганізатор УНО, Стрілецької громади, театральних аматорських гуртків, хорів і загальнокультурно-освітньої праці. Сам особисто був надзвичайно жертковий на народні й харитативні цілі. Вкінці поселився в Судбурах як управитель кооперативи, а згодом працівник у рафінерії міді фірми ІНК-о. Помер 29. 7. 1983 р. Була це людина непересічного характеру, доброти, чесности й гарячого патріотизму.

\*

Виконавцями останньої волі бл. п. Дацика Івана були: Степан Стасюк і Осип Торищак, які належну їм винагороду за виконання тестаменту у висоті \$ 123,58 кожний (разом: \$ 247,16) передали від себе на фонд ЕУ.

Центральний Патронат НТШ-Сарсель в Торонті висловлює оцим обом Вп. Панам сердешну подяку й признання за їхню громадську поставу.

Торонто, 15 вересня 1984.

(—) Євген Ф. Борис  
голова

Робітничі страйки в Польщі 1980. Вибір, передмова і висновки Мирослава Прокопа. Бібліотека Прологу і Сучасности, ч. 148. Сучасність, 1981. 193 стор.

Бердник Олесь. Прометей. Повесть. Літературна силуетка О. Бердника: Ігор Качуровський. Редактор і упорядник: Андрій Гайдамаха. Українське Видавництво. Мюнхен, 1981. 255 стор.

## ЗА ДОБРЕ ІМ'Я «ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА»

У «Нових днях» за листопад 1982, на стор. 9-ій, надруковано переклад статті І. Любуа «Дисертація про українське мистецтво в Сорбонні». Під статтею, на стор. 2-ій, надрукована така примітка (подаємо скорочено):

«Прізвище К. С. Малевича навіть не згадується в „Енциклопедії Українознавства“... Заглянув в „Українську малу енциклопедію“ проф. Євгена Онацького, то в ній також немає згадки про супрематизм...»

Твердження (перекладача) А. Г., що прізвище К. С. Малевича навіть не згадується в Енциклопедії Українознавства, не згідне з дійсністю, як це доводить гасло в ЕУ/2 «Супрематизм», том 8, стор. 3104, де сказано, що Казімір Малевич був зачинателем супрематизму. Є також загальна стаття про модерне мистецтво в англомовній АЕУІ, том 2, стор. 566, де К. Малевич згаданий як один з модерних малярів...

До Вас прохання: видрукувати якнайшвидше це спростовання в ім'я правди для оборони редакції ЕУ і АЕУ, яка бореться з поважними труднощами, щоб закінчити ці монументальні твори, та й для Вашого дрого імені... Я особисто високо ціную Ваше видавництво за добрі, об'єктивні і звичайно втримані на високому поземі статті. Бажаю Вашому журналові найкращих успіхів...

*Євген Борис*

голова патронату  
осередку НТШ Сарсель, Торонто



На нашу думку, ненавмисний недогляд редакції ЕУ в тому, що не поділила К. Малевичеві окремого гасла, на яке він безперечно заслуговує. Наша ж вина в тому, що ми не перевірили гасла «Супрематизм» в останньому (8-ому) томі ЕУ, в якому прізвище К. Малевича згадано, а якого (останнього тому) наш сумлінний співробітник А. Г. під рукою не мав, коли робив переклад статті.

Та все ж таки, просимо читачів мати завжди на увазі, що не зважаючи на будь-які недогляди і неточності (де їх немає?), сарсельська Енциклопедія Українознавства — це єдина найоб'єктивніша і найновіша наша енциклопедія і тому вона заслуговує на нашу найщедрішу підтримку. Кращої енциклопедії в нас немає і не скоро буде. Тож допоможемо морально і матеріально завершити цей монументальний твір, бо лиш у додатку до останнього тому буде можливо доповнити інформації й додати нові гасла, а серед них і гасло для К. Малевича.

*Редактор*  
(«Нові Дні», лютий 1983, Торонто)

## З Е Л Е Н А М А Р І Я

Фундатор-меценат ЕУ — дол. 3.741,—



Зелена Марія народилася 11 січня 1907 у Львові, де й закінчила гімназію СС Василянок в 1925 році. Активний член «Марійської Дружини» і співзасновниця «Товариства Вакаційних Осель» у Львові. 1944 виїхала з родиною: чоловіком проф. Зеноном Зеленим, з дочкою Ольгою і з мамою Ольгою Бачинською до Німеччини (Берхтесгаден), звідкіля емігрували до Канади — спершу до Віндзору, 1950 до Торонта. Ціле життя активний член Пласту: юначка куреня ім. Марти Борецької у Львові, співзасновниця і член 1-го куреня УПС «Ті, що греблі рвуть», зв'язкова куреня УПЮ-ок у Берхтесгадені, референтка юначок при КПС Канади, 1953 співзасновниця і керівний член «Секції Допомоги Залишеним в Європі» при пластовій станиці Торонто тощо. 1962 співзасновниця і активний член Акції-С, згодом Патронату НТШ-Сарсель в Торонто; член управи ЛУКЖ і директор її музею 1976—81 в Торонто. Померла 26 червня 1984 і похована на цвинтарі «Мавніт Говп» у Торонто.

### Посмертну фундацію ЕУ зложили:

- |  |               |
|--|---------------|
| 1. Зелена Ольга, дочка . . . . .   | 200,— \$      |
| 2. Пежанський Михайло і Любов . . . . .  | 100,— „       |
| 3. Демків Юрій і Володимира . . . . .  | <b>60,— „</b> |
| 4. По \$ 50,—: Борис Євген і Олена, Бошко Андрій і Оксана, Винників Дарія, Гарух Богдан і Ярослава, Гаврилюк Орест і Анна, Закидальський Тарас і Оксана, Зелений Юрій і Ніна, Зелена-Санфорд Анна, Комарницький Ігор і Оксана, Миндюк Богдан, Слободян Ярослав . . . . . | 600,— „       |
| 5. По \$ 30,—: Бігус Мирослав і Марія, Весоловська Ольга, Голод Марія і Харитя, Зорич Ярослава, Нагніт Іван, Дарія і Орися . . . . .   | 150,— „       |
| 6. Коренець Ганна . . . . .  | 26,— „        |
| 7. По \$ 25,—: Боднар-Соломон Омелян і Марта, Борух Надія, Борис Юрій і Надя, Вжесневський Роман і Ірина, Ганкевич Теодозія, Ганкевич Петро і Іванна, Ганківський Аскольд і Рома, Горохович Антоніна, Гуцуляк Ераст, Гула Богдан і Не-                                   |               |

онія, Закидальська Н., Зелена Анна, Зелений Ігор і Аніта, Зелений Ростислав і Ірина, Даревич Юрій і Дарія, Курис Юрій, Левицька Віра, Лисобей Христина з родиною, Лучків Володимира, Мончак Мирон і Богданна, Н. Н., о. Паньків Дмитро, Попадюк Марія, Савяк Оксана, Субтельний Орест і Марія, Ференцевич Юрій і Христина, Франів Іван, Хабурський Омелян, Чорний Нестор, Шука Ярослав, Марія, Софія і Андрій, Яців Богдан і Іванна . . . . .

775,— „

8. По \$ 20,—: Базилевич Христина, Боднарук Лідія, Бубела Петро, Бугель Андрій і Галя, Бригідер Іванна, Ващук Марта, Велигорський Ігор і Богданна, о. Ганкевич Роман і Ольга, Ганкевич Марта і Віра, Головатий Мирон і Наталія, Грабович Роман і Ірина, Джулинський Орест і Таня, Елиїв Ярослав, Зелена Дарія, Голик Степан і Дарія, Комарницька Марія, Косевич Ганна, Кузь Володимир, Кривинюк Василь і Оріся, Лаптуда Ярослав, Левицька Іванна, Левицький Ярмо і Дарія, ЛУКЖ церкви св. Миколая, Маланчій Віра, Максимець Василь і Марія, Мармаш Люба, Марунчак Дмитро, Мриц Роман і Ніна, Мудрик Марія, Набережна Марта, Навроцький Юрій і Христина, Олесь Марія, Онищук Богдан і Таня, Паленко Василь, Палій Лідія, Паук Галина і Рома, Пеленська Марія, Пенцак Леонід і Ганна, Перфецький Лев і Марія, Прокопець Вадим і Володимира, Радь Василь, Смерчинська Уляна, Соколик Ярослав і Оксана, Спира Юзек і Марта, Стасів Ксеня, Старосольська-Любович Уляна, Стецур Ольга, Тарнавський Омелян і Олександра, Туркевич Володимир з родиною, Федейко Ольга, Хом'як Олександр, Храплива Марія, Цибульський Михайло і Дарія, Чарка Богдан і Віра, Шкільник Ілля, Шкляр Олена, Юник Богдан, Юник Микола і Галина, Янішевський Василь . . . . .

1.180,— „

9. По \$ 15,—: Костецька Віра з родиною, Максимів Осипа, Сахрин Володимир і Марія, Спольська Марія . . . . .

60,— „

10. По \$ 10,—: Бабій Юрій, Баер Петро, Бачинський Володимир і Емілія, Білик Софія, Волюбаш Христина, Буцик Степанія, Вацик Василь, Вітер Михайло, Винницька Ярослава, Горбань Мирослав і Марія, Горохов'янка Марія, Генік-Березовський Степан і Марія, Держко Олександр і Галина, Джуглей Іван, Джуглей Олександр, Дичок Уляна, Дувало Ірина, Дуда Зенон, Заставний Ярослав, Зіняк Микола і Ольга, Зобнів Омелян і Віра, Іванусів Божена, Кейс Віталій і Таня, Кецала Оксана, Ковалик Роман і Олександра, Копач Роман і Олександра, Комарницька Наталія, Кушнір Омелян, Лижник Богдан, Лисяк Богдан і Марія, Ломаґа Роман і Ярослава, Лялюк Богдан, Мармаш Ганна, Микитюк Рома, Манастирський Іван, Мармаш Степан і Марія, Мойсяк В., Мох Іванна, Негрич Марія, Павлишин Марія, Проць Володимир і Ольга, Реплянський Григорій і Марія, Реплянська Марта, Романець Степан і Степанія, Сокольський Остап і Зоряна, Сорока

РЕДАКЦІЙНІ НАРАДИ В САРСЕЛІ

26 ЖОВТНЯ ВІДБУДЕТЬСЯ ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПЕРШОГО ТОМУ  
АНГЛОМОВНОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Сарсель (В.М.) — Чергові наради редакційної колегії англomовної Енциклопедії Українознавства (ЕУ), що відбулися в днях від 31 травня до 4 червня 1984 р. в осідку головної редакції ЕУ, Сарселі, Франція, проходили під знаком скорої появи першого тому англomовної Енциклопедії Українознавства (Encyclopedia of Ukraine). Вже 27 жовтня ц. р. відбудеться в Торонті, осідку англomовної редакції і видавництва Торонтонського Університету, довгоочікувана церемонія презентації першого тому за участю головного редактора проф. Володимира Кубійовича. На протязі чотирьох днів нарад узгіднено останні справи щодо публікації першого тому й долученої до нього великої карти України, як також винесено ряд важливих ухвал стосовно праці над другим і дальшими томами. (Всіх томів передбачено чотири, прибіл. від 1200 до 1300 стор.).

В сарсельській нараді взяли участь головний редактор ЕУ В. Кубійович, його заступники проф. Василь Маркусь і проф. Аркадій Жуковський, редактор Софія Янів, представник Наукового Товариства ім. Шевченка в Німеччині д-р Атанас Фіголь та сарсельські редакційні працівники — проф. Микола Павлюк, проф. Іван Мигул і Ярослав Кошів; з Канади прибули директор Канадійського Інституту Українських Студій проф. Манолій Лупул (він же був керівником наради), керівник редакційного бюро в Торонті проф. Данило Г. Струк і заступник директора Інституту д-р Богдан Кравченко. Канадійський Інститут Українських Студій, що є головним спонсором проекту англomовної Енциклопедії Українознавства, має свій осідок в Едмонтоні.

Відповідальні за окремі ділянки праці подали інформацію-звіт, а всі учасники критично обговорили дотеперішню працю, при чому розглянено можливості цілого ряду її покращання. Доповнено склад редакторів і намічено речинці праці над редакцією і перекладами матеріалів до другого тому. Узгіднено, що другий том (літери G-M) мав би появитися за три роки. Затверджено каталог гасел до другого тому, що мав би містити близько



Кука, Пендзей Богдан і Люба, Татарський Зенон і Христина, Терлецький М. Юрій, Тесля Іван і Юлія, Туркевич Степанія, Турко Ярослава, Чайківська Марія, Юрчук Віра, Яківчик Любомир і Степанія, Яцик Петро . . . . .	560,— „
11. По \$ 5,—: Генік-Березовський Роман і Дарія, Еліяшевська Ольга, Калимон З. А., Копач Юрій, Ліщинська Я., Лихач Юстин . . . . .	30,— „

Всього: . . . . . 3.741,— \$



РОСЛЯК ОЛЕНА  
Фундатор-меценат ЕУ — дол. 1.175,—



Росляк Олена, народилася в Тернополі, Галичина, 9 листопада 1903 року, в родині Дмитра і Юлії Пігут. Іспит зрілості здала в Чорткові, де також покінчила Учительський Семінар. Діячка і довголітня голова Союзу Українок та активна співачка хору «Боян» в Чорткові. З 1948 року в Канаді. Членка і культурно-освітній референт при єпархіяльній і крайовій управах Ліги Українських Католицьких Жінок Канади. Довголітня кольпортерка дитячої літератури в Альберті з рамени Об'єднання Українських Педагогів. 1925 року одружилася з д-ром Михайлом Росляком, адвокатом і визначним громадським діячем Чортківщини, пізнішим головою Допомогового Комітету під час німецької окупації в Чорткові, а опісля головою Українського Комітету в Інсбруці в Австрії.

Посмертну Фундацію ЕУ зложили:

По \$ 75,—	Л. і А. Цимбалістий . . . . .	\$ 75,—
По \$ 60,—	о. крилошанин В. Тарнавський . . . . .	„ 60,—
По \$ 50,—	1. Гурток Книголюбів, 2. д-р А. і Н. Малицький — Калгари, 3. Я. Слободян . . . . .	„ 150,—
По \$ 30,—	1. інж. І. Березовський — Торонто, 2. д-р О. і О.	
По \$ 25,—	1. Хор «Дніпро», 2. інж. М. і О. Бойко, 3. інж. В. і В. Талпаш, 3. п-ні Януш — Монтреаль . . . . .	„ 90,—
По \$ 25,—	1. Хор «Дніпро», 2. інж. М. і О. Бойко, 3. інж. В. і В. Кунда, 4. П. і О. Саварин . . . . .	„ 100,—
По \$ 20,—	1. М. Базюк, 2. І. і М. Бумбак, 3. Г. Братків, 4. д-р М. і І. Варениця, 5. О. Грох, 6. І. і д-р М. Кейван, 7. І. і С. Кухаришин, 8. А. Маценко, 9. адв. Л. і Д. Марке- вич, 10. Р. Небожук, 11. Я. і Р. Пристаєцький, 12. Е. Савка, 13. Г. Синн, 14. І. і О. Стадник, 15. А. і О. Тарнавський, 16. П. і О. Трильовський, 17. д-р Д. і М. Тодосійчук, 18. Ольга Шевчук . . . . .	„ 360,—
По \$ 15,—	В. і О. Олійник . . . . .	„ 15,—



Церковна статистика за 1932—36 роки подавала в загальному цілком подібні числа: греко-католиків — 64,8%, римо-католиків — 24,6%, жидів — 9,8%.

Кубійович уперше виділив і числово охопив, як окремі, переходові групи: латинників, польськомовних українців, «польських колоністів», бо хоча було відомо, що такі групи існували, але ніхто не міг подати навіть при-

ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ — VOLODYMYR KUBIJOVYCH

Етнічні групи південнозахідної України  
(Галичини) на 1. 1. 1939

Ethnic groups of the South-Western Ukraine  
(Halycyna — Galicia) 1. 1. 1939

НАЦІОНАЛЬНА СТАТИСТИКА ГАЛИЧИНИ  
NATIONAL STATISTICS OF HALYCYNIA — GALICIA

Mit einem Vorwort von Georg Stadtmüller

Sole Distribution Rights with  
OTTO HARRASSOWITZ • WIESBADEN • 1939

близно їх кількість. Хто мандрував на Поділлі, той знає, що існували цілі села латинників, які говорили по-українськи і побутом та звичаями не відрізнялися від українців, але ходили до костьолу. Не підлягає сумніву, що ця група з бігом часу була приречена на повну польонізацію. Про це дбала адміністрація, і польські священики, і, врешті, побутові вигоди. Свідомих українців серед них було дуже мало. У селах було порівняно легко зібрати про них відповідний матеріал. Інакше у містах, де були і латинники, що почували себе українцями, і польськомовні українці, але статистично охопити їх було неможливо. Польськомовні греко-католики жили передусім між Сяном і Вислоком, вони знали також українську мову і почувалися українцями.

Статистичні таблиці подають дані за 58 повітами й охоплюють усі міські та сільські громади з присілками. Назви подано українським звучанням латинкою, кирилицею і польською урядовою мовою. Дещо дратує, що побіч головної місцевості подаються частини, відзначені лише латинськими буквами а, в, с., а при сумуванні треба їх вилучати. Краще було б вжити до побічних місцевостей іншого шрифту. Та це не істотно, бо користуватися таблицями треба дуже уважно, бо різних знаків багато.

Праця в цілому виконана дуже дбайливо й акуратно.

Це стосується не лише таблиць, але й карти. На карті подано всі громади Галичини: села — кружками, міста — чотирикутниками. Відповідні сектори у фарбах визначають кількість національних груп. На великій карті вміщено побічну «Схематичну етнографічну карту Галичини» (1:1 200 000), а також таблицю «Етнографічний склад людности Української Галичини».

Цю працю повинні набути не лише наукові установи й фахівці, але й колишні галичани, бо ж їм, мабуть, цікаво ознайомитися (або пригадати собі) з національним складом рідної місцевости й околиці до війни.

Можна шкодувати, що не маємо такої документації для інших земель України. З упливом часу в Галичині можна буде ствердити і порівняти, яких змін зазнала її людність за війни й після неї. Для інших областей України це абсолютно неможливе.

Праця з'ясовує національні відносини до другої світової війни. З того часу склад людности Галичини (і загалом наших західніх земель) зазнав докорінних змін: знищено майже повністю жидів, поголовно виселено поляків; перестали існувати «перехідні групи». Тим часом постала нова група — росіян та іншого всесоюзного національного елементу. Час виявить, чи ця група залишиться як тривала меншість.

Правильно пише В. Кубійович у вступі, що «вважаємо за головну цінність нашої праці фіксацію цих, уже історичних відносин, чітким картографічним і статистичним способом... праця є певного роду і історичним документом».

З респектом треба підкреслити наполегливість Кубійовича продовжувати і таки закінчити працю, яку він був почав ще перед війною і продовжував її під час війни, не зважаючи на обтяження суспільними справами. Левину частину матеріялу він зібрав після війни, організуючи опит з допомогою студентів й інших співробітників серед приблизно 100 тисяч переселенців з Галичини в таборах Німеччини й Австрії, які походили з майже усіх місцевостей Галичини. Але критично оцінити зібраний матеріял, упорядкувати його і сконструювати можливо докладно статистичні таблиці вимагало величезного накладу праці.

*Богдан Кордюк*

*(«Сучасність», Мюнхен, ч. 5, травень 1984, стор. 125—7)*

---

Société Scientifique Ševčenko  
29 rue des Bauves, 95200 Sarcelles (Val d'Oise)  
France, (tel. 990 05 82)

Ševčenko Gesellschaft der Wissenschaften  
Pienzenauerstrasse 15, 8000 München 80, W. Germany  
(Tel. 98 03 72)

---

„Logos“ GmbH, Buchdruckerei u. Verlag, Bothmerstr. 14, 8000 München 19